Biltzarra

Ponentzia

Eraikuntza nazionalerantz. LABen eginkizunak.

2.000 URTERAKO BIDEAN: KOIUNTURA POLITIKO-EKONOMIKOAREN GAKOAK

LAB

langile abertzaleen batzordeak

Zbkia
TXT 20130
ZABALTZEN DOKUMENTAZIO ZENTROA

2

N

Ponentzia

2.000 urterako bidean koiuntura gakoak

N AZIOARTEKOAK

4

Ponentzia

1. NAZIOARTEKO EGOERA: GAKOAK

1.1. Mundializazio proiektuaren joerak
1.1.1. Neoliberalismoa: euskarri ideologikoa
1.1.2. Enpresa multinazionalak
1.1.3. Ipar-Hegoa: gatazka iraunkorra
1.1.4. Bloke inperialistak
1.1.5. EEBBak eta hegemonia mundiala
1.1.6. Nazioarteko instituzioak
1.1.7. Estatuen betekizuna
1.1.8. Planetako baliabideak agortzeaz
1.1.9. Espekulaziozko inbertsioa
1.1.10. Ongizatearen Estatuaren kontrako erasoa

1.2. Euskal Eraikuntza Nazionala eta Nazioarteko Harremanak

1.3. Europa eraikitzea: noranzko urratsa?
1.3.1. Maastricht-eko Ituna
1.3.2. Europa Ekialdeko Herrialdeak
1.3.3. Europako sozialdemokrazia
1.3.4. Europako Herriak berpiztuko ote?
1.3.5. Europaren eraikuntza eta ekinbide sindikala

1.4. Europa eraikitzeko eredu berri bat

1.5. Herriek osasutako Europa

2. ESTATU ESPAINOLA

2.1. Estatu eredua krisiak jota

2.2. Egoera sozioekonomiko honetako gakoak

2.3. Sindikalismoa Estatu espainolean

3. EUSKAL HERRIA

Sarrera

3.1. Hego Euskal Herriko egoera politikoa
3.1.1. Egiturarako giltzarriak
3.1.2. Nazionalismo erregionalista
3.1.3. Ezker Abertzalea
3.1.4. ELA-LAB dokumentua
3.1.5. LABen ekinbide soziopolitikoari begirako ondorioak

3.2. Hego Euskal Herriko egoera sozio-ekonomikoa

3.3. Testuinguru sindikala
3.3.1. Hego Euskal Herria
3.3.2. Ipar Euskal Herria

3.4. Euskal langileria: orainaldia eta geroaldia
3.4.1. Alderdi orokorrak
3.4.2. Hego Euskal Herria

7

N

NAZIOARTEKO EGOERA

"PROIEKTU NAZIONALAK MUNDIALIZAZIOAREN TESTUINGURUAN"

8

N

Ponentzia

1.1. MUNDIALIZAZIO PROIEKTUAREN JOERAK

(1) Bederatzigarren hamarkada honen ezaugarri nagusietako bat, mundializazio prozesu izenekoari dagozkion kontraesanen bilakaera da. Mundializazio kontzeptu honen atzetik, mundu mailan kapitala bildu eta metatzeko joerak eta honelako prozesuaren sortzaile diren nazioarteko politikak ezkutatzen dira.

(2) Sistema kapitalistaren logika nagusitu da mundu zabalean eta nazioarteko merkataritza muga lokalak hausten ari da, banan-banan, kapital transnazionalen etekina maximizatzeko legeak arautzen duen kapital eta merkagaien jario bakarra ezartzeko. Sistema bera bezain zaharra den metatze prozesu honi, EEBBek izen handi-mandia ipini diote: Nazioarteko Ordenu Berria (NOB), Golkoko Gerrak izan zuen eragin informatiboaz baliatuta.

Hurrengo ataletan laburbilduko ditugu fenomeno honen oinarrizko elementuak:

1.1.1. Neoliberalismoa: euskarri ideologikoa

(3) NEOLIBERALISMOA agertzen da mundializazio proiektuaren eta NOB ezarri nahi duten sektore hegemonikoen euskarritzat. Herrialde eta enpresetako politika ekonomikoen helburu bilakatu da neoliberalen produkzio kontzeptua. Neoliberalen produktibitatearen beste aldean pobrezia eta desberdinkeriak daude.

(4) Merkatua da oraindik politika ekonomikoaren zuzendari. Honen kontrolpean, gizakiak eta natur baliabideak merkagai bilakatu dira. Nazioarteko merkataritzak faktoreen prezioak azkenean berdinduko dituela dioen teoriaren indarrez, herrialde industrializatuetako koalifikazio apaleko langileek beste herrialde guztietako antzeko langileekin lehian sartu dira, halabeharrez. Beraz, horien soldatek beherako joera agertuko dute hemendik aurrera eta, ondorioz, produkzio-ehuna hondatu egingo da.

▶ [NEOLIBERALISMOA agertzen da mundializazio proiektuaren eta NOB ezarri nahi duten sektore hegemonikoen euskarritzat. Herrialde eta enpresetako politika ekonomikoen helburu bilakatu da neoliberalen produkzio kontzeptua]

1.1.2. Enpresa multinazionalak

(5) Enpresa multinazionalak mundializazioaren eragile eta onuradunak dira. Kapital finantziaria produkzio-kapitalaren gainetik jartzea, irabazkin azkar eta errazak ateratzea, enpresak irenstea eta politika monetaristak, nagusi dugun politika ekonomikoaren bizkarrezur bihurtu dira (1. Eranskina).

(6) Merkataritza, merkagaien, kapitalen eta teknologiaren kontrolean eta, gainera, etekin kapitalista ugaltzeko bete behar diren baldintzetan datza, bereziki, enpresa transnazionalen (ETN) boterea.

(7) Erdialdeko herrialdeek merkatua aukeratu izana (GATTeko itunetan eta bloke komertzialen sorreran gorpuztuak) nazioartekotze proiektuaren sortzaile izan da. Honek, ekonomia nazionaletan eta lan-merkatuetan eragin erabakiorra izango duenez, mundu zabaleko produkzioa ETNen ezarpena finkatuko du.

(8) Kapital eta lanaren indar erlazioa aldarazten dute ETNek, lehenaren alde eta, gainera, honelako enpresen inbertsioak harrapatzearren, herrialdeen arteko lehiaren sortzaile izan dira. Lehiaren ondorioz, gastu publikoa murriztu behar den bitartean, lan eta inbertsio-baldintzak erabakitzeko, enpresarien ahalmena areagotu egiten da.

(9) Beraz, mundializazioa, nazioarte mailan bere metaketa-eredua ezarri duten gorporazio transnazional handiek zuzendutako fenomenoa dela esatea ez da gehiegikeria. Plangintza merkatuaren esku uztea, nazioarteko harremanen etorkizuna eta garapen-eredua gorporazio transnazionalen eskutan uztea da

1.1.3. Ipar-Hegoa: gatazka iraunkorra

(10) Pobre eta aberatsen arteko aldea, azken hamarkadan, areagotu egin da. Hamarkada honetan argi eta garbi egiaztatu da hazkuntza ekonomikoa ez dela lantresna egokia desenplegu-tasa handiei amaiera emateko eta, bestetik, herrialdeak "industrializatuak eta garatzeko bidean "zetozenak" sailkatzen zituen tradiziozko ideia kapitalista (are gehiago, batzuen garapena besteenaren mesedetakoa dela zioen teoria) baztertu du (2. Eranskina).

(11) G-7k mundu zabaleko gobernu ekonomikotzat baietsi du bere burua eta dinamika ekonomikoak agintzen ditu, hauek hirugarrengo herrialdeetan epe ertain eta luzera izan ditzaketen ondorioak zeharo gutxietsita. Eztabaidan jartzen den osagarritasun bakarra, bertako kideen interesetan eragina izan dezakeena da (3. Eranskina).

(12) Mundializazioaren estrategiek Hegoaldean daukan eragina migrazio masiboen eragilea da eta, aldi berean, kapital eta merkagaiak bezalako faktoreen zirkulazio askearen aldeko lagun sutsuenek, jendeari eusteko politikaren bitartez, migrazio horiek eragotzi egiten dituzte. Egokitzapen-politikak, Hegoaldeko herrialdeetan frustrazio eta suminaren sortzaile izateaz gain, hemengo egoera politiko-ekonomiko indargea ahuldu ezezik, mundu osoaren segurtasuna ere mehatxupean ipintzen du.

(13) Sistema kapitalistari dagozkion aldakuntza estrukturalengatik, HEGOA ETA IPARRA BEREIZTEN DITUEN PITZADURA HANDITU EGIN DA (4. Eranskina).

▶ [Plangintza merkatuaren esku uztea, nazioarteko harremanen etorkizuna eta garapen-eredua gorporazio transnazionalen eskutan uztea da]

1.1.4. Bloke inperialistak

(14) ETNen babespean garatu den mundializazio prozesuak estatuen arteko mugak hautsita, garai berri bat (behin-behinekoa, agian) ekarri du, egitura hirukoitzeko blokeen sorrera, alegia. EEBB, Europar Batasuna eta Japonia beraien eskuhartze-gunea osatzen ari dira, horietan herrialdetak eta kontinente osoak sartuta. Blokeen artean izaniko istilu eta gerra komertzialen, eta herrialde "azpigaratuentzako" dirulaguntza eta inbertsioen beherakada izugarriaren sorburua izan da, hain zuzen ere, eragin-gune horien finkapena.

(15) EEBBak, Europar Batasuna eta Japonia, kapital eta inbertsioen trafiko eta trukeen bitartez daude elkarri loturik eta elkarren menpeko harreman konplexuen sarea antolatua dute. Mundializazio joeraren barnean ez da harritzekoa, beraz, ETNek beharrezko dituzten erreferentzia politiko-instituzionalak bloke hegemoniko horiexek izatea.

(16) Kapitalista nazionalek, faktoreen mugikortasun itzela dakarren mundializazioa dute aurrean baina honek, beraien ahalmenetan oinarritutako garapena oztopatu egiten du. Egokitzapen eta birmoldaketak etengabeko, iraunkor bihurtu dira eta *fordismoaren* ordez, *toyotismoa* nagusitu da, produkzio eta industri aparailua aldarazita.

(17) Honen ondorioz, ekonomia mundialean segurantziarik eza eta botere handien arteko enfrentamenduak (50.etatik gertatu izan zirenak baino latzagoak) izango ditugu protagonista. Gatazka hauen ugalpen handiaren ondorioz, interes monopolisten mesedetako mundializazio proiektuaren garapena traumatikoa izango da, seguraski.

1.1.5. EEBBak eta hegemonia mundiala

18) Nazioarteko Ordenu Berriaren ideologo eta zaindari dira EEBBak. Hegemonia mundiala —alderdi militar-ideologikotik edo ekonomikotik—, EEBBetako kapitalak hartutako norabide nagusia eta bertako elite politikoaren lehentasuna da.

(19) Mende honen amaierako gertakari garrantzitsuenetako bat Golkoko Gerra izan da, dudarik gabe: gatazka honen bidez, EEBBak munduko aitzindari bihurtzen saiatu dira berriro, gendarme unibertsalen eginkizunean, etxeko ekonomiaren susperkuntzaren alde jokatu duelarik. Bestetik, bere politika komertziala babestean, daukan hegemonia duda-ezinezko bihurtuko zukeen kolpe militarra emateak (lehenago, Panaman eta Grenadan aritua zen) erakusten duen indarra ere, argi eta garbi geratu da.

(20) EEBBen hegemonia, ikuspegi ekonomikotik, auzitan dagoen arren, amerikar merkatua osatzearen alde agertu izanak kontinente osoan eragina zabaldu eta Europar Batasun eta Japoniarekiko zeukan jarrera finkatzeko balio izan du. Inortxok ere ukatu ezin duena, ustezko NOB osatzean EEBBek duten balio hegemonikoa da, ekonomia mundializatzen ari den honetan.

(21) Kapital yankee monopolistak mundializazioaren alde egin duen apustuak Estatu Batuetako gizartean eragin hondagarriak izan ditu, potentzial militarra garatzearen kostu sozialagatik eta gorporazio transnazionalen interesei baldintzatutako politika ekonomikoaren ondorio sozialengatik. EEBBetako gobernuek eraman duten politika ekonomikoari esker, Depresio Handiak lortu ez zuena lortu da orain: produktibitatea goraka doan bitartean, herritarren diru-sarrerak behera etortzea. Paradoxa hauxe da: diru-sarrerak murriztearen arrazoia produktibitatearen hazkuntza izatea (5. Eranskina).

1.1.6. Nazioarteko instituzioak

(22) NOB horrek, azalez tekniko eta neutrala den perspektibatik, ordenu berri hori garatzeko gai izango diren NAZIOARTE MAILAKO INSTITUZIOEN BEHARRA DAUKA.

(23) Banku Mundiala eta Nazioarteko Moneta Fondoa izan dira politika ekonomiko kapitalistaren lanabes zuzentzaileak. Horien diktamen eta aholkuen arabera garatu dira Heren Munduko herrialdeetan egonkortasun plan gordinak eta zorraren sortzaile den finantzen jarioaren joan-etorriak. Horien laguntza eskatzen duten herrialdeei ezarritako baldintzak hauek izan dira: inportazioen mesedetarako moneta-politika egokitzea; inflazioa murriztu eta

[Kapitalista nazionalek, faktoreen mugikortasun itzela dakarren mundializazioa dute aurrean baina honek, beraien ahalmenetan oinarritutako garapena oztopatu egiten du]

produktibitatea handitzeko neurritzat, soldatei eustea; gastu publikoaren murrizketa eta sektore pribatuak eskuera dituen baliabideak gehitzea; prezio, zerga eta subsidioei dagokienez, ekonomia desarautzea.

(24) NATO, Nazioarteko Ordenu Berriaren makila. NATO, mendebaldeko herrialdeen makila den heinean, globalizazio-garaietan NOB finkatu eta hegemonia praktikan jartzeko garantia da. Nazioarteko eskuhartze-lanabes ekonomikoek erakutsi dute, *merkataritza eta segurtasuna* baliokideak direla eta segurtasuneko kanpo-politika dela merkataritza mundiala garantizatzen duen kanpo-politika.

(25) Testuinguru honetan, nazioarteko organismo den aldetik, NB erakundea botere-taldeek nahi erara manipulatu eta erabili dute, beren interes politiko-ekonomikoetan eragin negatiboa duten erabakietan, beto-eskubidea baitute hauek. NB hainbat estatuk bakarrik osatua izateak, gaurregun estatu horien parte diren Herrien (Balkanak) arazoei soluziorik ematea galarazten du. Eskuhartze-mekanismoak ez daude garatuta, NBren finantzabideak ez dira aski, EEBBak baldintzapean daude eta Mendebaldeko herrialdeek gehiegizko ordezkaritza daukate, gainontzekoen kaltetan.

1.1.7. Estatuen betekizuna

(27) Globalizazioaren eraginez estatuen betekizuna funtsez aldatzen da. Estatuz gorako egiturek sistema maila handiagoan garatzea ahalbideratzen duten neurrian, estatuek globalizaziorako eragile esklusibotzat zituzten prerrogatibak galtzen dituzte eta, hortik aurrera izango dituzten jarduerak, zergak bildu eta gizartea kontrolatzea izango dira, funtsez, ekonomia mundialeko jauntxoei planetako baliabideak nahi erara erabil ditzaten onartuta.

(28) Estatuen barnean garatutako interes monopolistak izan dira, mende honetan, estatuen sorrera eta iraupenaren agintean egon direnak; berak izan dira kapitalaren metaketa erraztu dutenak, bere buruaren mesedetan. Honek, egungo joeren aldakuntza eragiteari dagokionean, estatuak bazterrean utzi eta gorporazio transnazional handien morroin bihurtzen ditu. Estatuaren lana gaurregun, dagokion esparruan, merkagaiak eta kapitalak erraztasun osoz ibil daitezen baldintzak jartzea, egokitzapen eta desarauketen politikak praktikan ipintzea eta, era berean, NOB proiektua finkatuko duten estatuz gorako lanabesak sortzea da.

(29) Estatuei emaniko eginkizun hauek, haien interes ez-monopolisten aurka doaz eta, hortaz, deslokalizazioa mehatxutzat jotzen dute. Desoreka egongaitz honetan sortzen dira iraganeko fantasmak, itxura faxistaz. Estatuaren krisiak, mundializazio ekonomikoaren testuinguruan, mundializazio proiektua inposizio militarreko gertakari gisa finkatuko duen faxismoaren erainaren eramaile bihur dezake estatua, geroz eta aberatsagoa izango diren elite estatal eta mundialen onuraz.

1.1.8. Planetako baliabideak agortzea

(30) Industri produkzioaren izenean kapitalismoak sortarazten duen kutsaduraren bitartez baliabide-kopuru eskergak suntsitzea, lehengaien prezioen monopolioaren arabera landare-hazkuntzak birmoldatzea, plangintzarik gabeko erabilera intentsiboetan energi baliabideak agortzea, hitz batez, ustiakuntza intentsiboa eta natur baliabide estrategikoen kontrola dira

▶ [nazioarteko organismo den aldetik, NB erakundea botere-taldeek nahi erara manipulatu eta erabili dute, beren interes politiko-ekonomikoetan eragin negatiboa duten erabakietan, beto-eskubidea baitute hauek]

NOBaren diseinuaren zati bat: honek, baliabide horiek merkantilizatzera eta agortzera eramaten gaitu.

1.1.9. Espekulaziozko inbertsioa

(31) Espekulaziozko inbertsioa nagusitu da kapital-merkatuetan. Egunero egiten diren kapital-mugimenduen %80a espekulatzekoa da. Mugiera hauek ekonomi errealitatetik geroz eta autonomia handiagoz dabiltza eta, eskuartean dauzkaten moneta-kopuru itzelengatik, herrialdeetako moneta-politikak aldatu ahal izan ditzakete.

(32) Banku Mundialak eta NFMak babesturiko politiketan, banku zentralen autonomian, Heren Munduko herrialdeen zorraren birnegoziazioan, finantza-merkatuen desarauketan eta kapitalen espekulaziozko mugimenduri ematen zaizkion erraztasunetan ere dauka agerpen eta eragina espekulaziozko inbertsioak. Kapitalen espekulaziozko mugimendu hauek (bilioi bat pezeta egunero) politika monetaristen ondorio dira.

1.1.10 Ongizatearen Estatuaren kontrako erasoa

(33) Politika ekonomiko neoliberalak lagundutako kapitalen metaketari funtsezko eragozpen bilakatu zaio Ongizatearen Estatua. Neoliberalismoak era guztietako arauketen kontra eraman duen borroka ideologikori esker, mundu zabaleko toki guztietan, Ongizatearen Estatu izenekoaren kontrako erasoaldia jaurtitzea posible izan da.

(34) Ongizatearen Estatuaren kontrako erasoaldia ez da mugimendu ekonomiko koiuntualen ondorio; aitzitik ordea, sistemaren beharrizan estruktural baten araberakoa da: *kapitalaren mesedetan, klase sozialen arteko errenten trukea,* alegia. Ongizatearen Estatuaren kontrako erasoaldi horren helburua, ahalik eta baliabide gehien desbideratu eta kapitalaren eskura ipintzea da.

(35) Ongizatearen Estatua suntsitzearen bidez langileriaren kontrako erasoaldi bikoitza jaurtitzen da: lan-indarraren intsegurantzia eta debaluazioa azkartu eta, bestetik, gorantz datorren klase sozialen arteko desmailak sortarazten dituzten elementuak indartzen dira. Sistemaren bideragarritasun demokratikoa aldarazten duen izaera estrukturaleko aldakuntza da, beraz.

(36) Pobrezia saihestezineko gaitz bezala onartzea, Ongizatearen Estatua zartatzeko faktore nagusi bihurtu da. Produktibitatea lortzeko politika fiskal atzerakoiak aplikatu behar direla dioen teoria ankerrak osatzen du, beste batzuekin batera, sistemako ekonomisten altxor intelektuala. Begibistan dagoenera eta, zerga-politika aurrerakoien bitartez, gutxienez barne-eskakizunari eta ekonomiaren hazkuntzari eusteko gauza diren garapen-eredu batzuetara begiratzerik ez dute nahi.

(37) Ongizatearen Estatuaren gainbehera, langileak bazterrera bultzatzen dituzten estrategia kapitalisten onurakoa da. Ez gara soldatez eta kostuez bakarrik ari: enpresari eta langileen arteko (aurrenekoen alde) botere-erlazioetan erabateko aldakuntza gertatu dela diogu.

(38) Horrelako kapital-mugimenduek estrukturalki finkatzen duten oinarrietako bat, lan-merkatuaren kontrolean datza. Lan-politikak aldatzearen bitartez eragiten den eskaintzaren gaineko kontrolak eta, honekin batera, langa-

▶ [Ongizatearen Estatuaren kontrako erasoaldia ez da mugimendu ekonomiko koiuntualen ondorio; aitzitik ordea, sistemaren beharrizan estruktural baten araberakoa da: kapitalaren mesedetan, klase sozialen arteko errenten trukea, alegia. Ongizatearen Estatuaren kontrako erasoaldi horren helburua, ahalik eta baliabide gehien desbideratu eta kapitalaren eskura ipintzea da]

bezia eta prekarietatezko lan asko egoteak ateak zabaltzen dizkiete enpresariei lan-indarra sartzeko eta lanpostuan irauteko baldintzak ezar ditzaten. Bidebatez, langileriaren debaluazioari esker, gizartearen bikoizketa areagotu egiten da. Merkatuaren kontrolak ekinbide sindikala dinamitatzea errazten du: horrela, errotazioari, mugikortasunari eta produkzio-kostuen politikari lotutako elementu hutsa bihurtzen da langilea.

1.2. EUSKAL ERAIKUNTZA NAZIONALA ETA NAZIOARTEKO HARREMANAK

Testuinguru honetan nahitaez egin behar da galdera: mundializazio babestu honek dakartzan arriskuei ihes egiteko moduko nazioarteko harremanen eredurik garatzeko gauza izan ahal daiteke Euskal Herria?

(39) Kapitalen metaketak ezarri duen nazioarteko harremanen proiektuaz zeharo bestelakoa erdiestearen alde, nazioarte alorrean jarduteko beharra planteatzen dugu. Etsi-etsian sinesten dugu ahalmen teknologikoek eta Herrien arteko elkartasunezko garapen demokratikoak eskatzen dutela subirautza politiko eta ekonomikoa ez ipintzea gorporazio transnazionalen edo nazioarteko botere-zentruen eskutan. Aitzitik ordea, nork bere garapen-eredua eratu behar du, elkarlan eta elkartasunezko irizpidez nazioarte giroan arrakastaz jarduteko.

(40) Jakitun gara, ikuspegi mundialetik guregan eragina duten arazoei erantzuna eman behar zaiela: ingurugiro alorreko, elkartasunezko edota katastrofeen prebentziorako politikak, herri eta nazioen arteko gatazka armatuak, banakuntza, garraio eta merkataritzazko arazoak, monopolio eta espekulaziozko praktikak kontrolatzeko politikak, e.a.

▶ [Etsi-etsian sinesten dugu ahalmen teknologikoek eta Herrien arteko elkartasunezko garapen demokratikoak eskatzen dutela subirautza politiko eta ekonomikoa ez ipintzea gorporazio transnazionalen edo nazioarteko botere-zentruen eskutan]

(41) Horregatik, Euskal Herria eta munduko gainontzeko herrialdeen arteko harremanak geroz eta sendoagoak izatearen alde gaude. Euskal Herriarentzako proiektuaren kontrako esplotazio kapitalistan eta Estatu espainolaren egituren bitartekaritzan oinarritutako harremana da onartzen ez duguna, horretara behartzen gaituzten arren.

(42) Herrien geroaldia, gorporazio transnazionalek ezarritako mundializazio-joeraren norabide-aldaketari hertsiki lotuta dago eta, beraz, mundu zabaleko Herrien askapen nazional eta sozialaren aldeko borroka areagotzearen beharrean dago, testuinguru sozialistan beti ere. Handiak nahiz txikiak izan, Herriek bizirauteko aukerarik ez dute NOBek daukan etorkizuneko apustuarekin. Herriek aukerarik ez badute, inortxok ere ez du izango aukerarik, eta alferrikako enfrentamendu antzua gertatuko da: segurantziarik ezaren, suntsiketaren, faxismoaren erresuma, hitz batez.

(43) Azken hamarkadetan Euskal Herrian Ezker Abertzaleak askapen sozial eta nazionalaren alde daraman borrokak testuinguru honetan nazioarte-maila hartu du. Horri esker eta ikuspegi horretatik, arrakasta izango dugula espero dezakegu.

(44) Erlazio horietan eta herrien eta herritarren eskubideekin adeitsua izan-

go den munduko gizarte berria eratzean sujeto eragiletzat jokatzearen aldeko apustua egin dugu. Segurtasun politikarik hoberena, herriek duten autodeterminatzeko eskubidean oinarrituta, harmoniazko giza-garapenaren aldeko politika da, inondik inora.

(45) Beraz, gure iritziz pertsona eta herrien harmoniazko garapenean inbertitzea da segurtasunezko inbertsiorik hoberena. Ondorioz, premiazkoa da:

- Egungo egitura militarrak suntsitzea eta egiazko desarme-politika egitea.

- Natur baliabideak zaintzearren elkarlanerako organismoak sortzea eta Herrien garapen endogenoa sustatzea.

- Guk erdietsi nahi dugun NBEak gatazken soluziobidean esku hartu behar du, are egungo estatuen barnean daudenetan ere, herrien eta gizakiarn eskubideak zaintzeko. Deszentralizatua izan dadila, komunikazio, elkarrizketa eta negoziaziora iristeko bideak jartzen lagun dezala, erabakiak garantizatzeko konpromezua har dezala. Herrialdeen eta Batzorde Iraunkorraren egungo ordezkagarritasuna eta agerpen honen ondoriozko eskubideak ostera planteatu beharra dago.

- Gobernuz kanpoko erakundeek, NBEren ondoriozko organismoetan eta erabakitako dinamiken garapenean elkarlaguntzaz jardun behar dutela ikusten dugu.

- Banku Mundialaren eta NMFaren estrategia errotik aldatzea exigitzen dugu: horien egitura, helburuak eta jarduketak NBEaren eta erakunde hau osatzen duten Herrien kontrolpean gera daitezen.

- Sistemak ezarritako egungo mundializazio-joera aldatzeko helburuak direla-eta, nazioarte mailan erakunde sindikalak elkarlanean jardutearen aldekoak gara. Mundua elkarlanean eta elkartasunez garatu ahal izateko, gizakiaren eta herrien eskubideen defentsan sindikatuak inplikatzeari derrigorrezko deritzogu. Horrenbestez, sindikatuekin, gobernuez kanpoko erakundeekin edo mugimendu politikoekin elkarlanean jarduteko prest gaude, nazioarte mailan, politika ekonomikoek eta elkartasunezko nazioarteko proiektua aurrera eramateko gai diren organismoek joera alda dezaten.

▶ [Segurtasun politikarik hoberena, herriek duten autodeterminatzeko eskubidean oinarrituta, harmoniazko giza-garapenaren aldeko politika da, inondik inora]

1.3. EUROPA ERAIKITZEA: NORANZKO URRATSA?

(46) Europaren eraikuntza, martxan doan mundializazio ekonomikoari loturik eta prozesu honek sortarazitako kontraesan eta segurantziarik ezak oztopaturik daukagu.

(47) Europa eraikitzeko estrategia nagusia, merkagai eta kapitalen zirkulazio askearen garapenarekin bat dator eta, bertako eta kanpoko merkatuak harrapatzeko borrokari aurre egitearren, Europako kapitalen sorgunea eratzen saiatzen da. Kapitalaren balorazio mundialean, Europako kapitalei toki ona hartzea bideratuko dieten estatuz gorako elementu instituzionalek eutsita eta interes transnazionalek zuzenduta dago estrategia hau.

1.3.1. Maastrichteko Ituna

(48) Bloke hegemonikotzat eratzeko prozesuan Europar Batasunak emaniko urratsik behinena, Maastrichten tajuturiko konbergentzi plana (1991) izan da. Itunaren helburu programatikoak ziren aurrerakuntza tekniko eta soziala sustatzea, Europar Batasuneko herritarren interes eta eskubideen babesa indartzea, herrialde kideen arteko elkarlana areagotzea eta moneta bakarra eratzea.

(49) Europa mailan eta norabide objetiboan, diru-metaketa erraztuko duen kapitalen zirkulazio askea —inongo eragozpenik gabe— eratzeko oinarriak sortzean datza Itunaren mamia, funtsez. Azken helburua du merkatuko indarrak liberalizatzea, desarauketa eta malguketaren bitartez.

▶ [Europa mailan eta norabide objetiboan, diru-metaketa erraztuko duen kapitalen zirkulazio askea -inongo eragozpenik gabe- eratzeko oinarriak sortzean datza Itunaren mamia, funtsez. Azken helburua du merkatuko indarrak liberalizatzea, desarauketa eta malguketaren bitartez]

(50) Moneta-politika bihurtzen da jarduketen ardatz, egiazko ekonomia kontutan hartu gabe. Helburu hori lortzearren, dena sakrifikatu behar da: enplegua, babes soziala, produkzio-ehuna, elkartasuna...

(51) Maastrichteko Itunaren babespean ezarritako politika ekonomikoak, inflazioaren kontrola, defizit publikoaren kontrola eta interes-tasen kontrola ditu gune nagusiak, soldaten eta enpleguaren bizkarretik.

(52) Kontrol politikotik eta ekonomia errealetik kanpo, banku zentralek duten independentziak eta aurki sortuko den Banku Europarrak kapital-metaketari beste bultzada bat emango diote, errenten eta Ongizatearen Estatuaren bizkarretik.

(53) Karta Sozialaren inguruan akordiorik lortu ez izanak argi eta garbi uzten du merkatu bakarraren oinarrian, kapitala eta langileen ordezkarien arteko konpromezurik ez dagoela. Xedatutako indizeek ez dute onartzen konbergentzia sozialik (metaketa kapitalistak tajututako produktibitate kontzeptu zaharkituaz bestelako konbergentziari, alegia).

(54) Merkagai eta kapitalen zirkulazio askeari bidea libre uzteko sistema amankomuna harmonizatuko duten jarduketa fiskalak dira konbergentziarako planteamendu honen osagarriak. Nekazal merkatuak bestela antolatzea eragiten duen nekazal politika amankomuna xedatu da. Ingurugiroa babesteko, nazioarteko organismoekin elkarlanean jardutea aurrikusi da. Beste

aholku batzuk eman dira garraio, garapen, hezkuntza, merkataritza eta industri politikan eta Europar Fondo Soziala sortu da, langileen mugikortasun geografiko eta funtzionala areagotzeko balio izango duena.

(55) Politika honen ondorioak bistan ditugu: Ongizatearen Estatuaren ahultzeko politikak, lan-baldintzen kontrola espresarien eskuetan uzteko helburuz egindako lan-erreformak, langileen bizi-mailaren beherakada, prekarietatearen nagusitasuna eta langilearen bazterkuntza sozialaren gorakada. Ez hori bakarrik: konbergentzia egiteko baldintzak negoziatzean, sindikatu eta mugimendu sozialen partaidetza eta konbergentzia soziala alboan utzi, gaitzetsi egin dira.

(56) Egungo europar integraziorako eredua asimetrikoa, osatugabea da eta ez da egokia Europa osoa ulertzeko: hainbat herrialde kanpo geratzen da, Europa anitza osatzen duten Herriek ez dute egiaz parte hartzen eta klase sozial batzuk langabezia, prekarietate eta bazterkuntzara kondenatuta daude.

(57) Estatu europarrak aitzindari jarri direnez geroztik garatu den "erregio" kontzeptuak, batasunezko bere proiektuari begira, gune politiko eta kultural gogaikarriak likidatzeko politika eta barne-hegemoniazko jarrera besterik ez du agertzen. Estatuak osatzen dituzten Herrien errealitatea desagertzeko bidetzat eratu da erregioa eta ez, ordea, Herri horien gaitasunak garatzeko tresna gisa. Unitate administratibo arbitrarioak dira eta, horrenbestez, aurrerakin hauetan oinarritutako edozein Batzorde Europar, estatuen Europa proiektuaren mesedetakoa da.

(58) Europaren Eraikuntza Goresteko Urtea izango zelarik, 1992 urtea izan da Elkarteak jasan duen krisialdirik gorriena, 50.etatik. Herri-ikuspegitik kaltegarri eta ikuspuntu ekonomiko-sozialetik, bideratu ezinezkoa da Maastrichteko Europa hori. Proiektuaren eragile bada ere, Alemania gaur bere finantza-ahalmenen azkenetan dago, Ekialdeko Alemania merkatuko ekonomiara ekartzeak eta Golkoko Gerran esku hartzeak izan dituzten kostu ikaragarrien ondorioz. Moneta-politikaren egonkortasuna arriskutan ez jartzearren, une hauetan bi abiadurako Europa eratzen ari da: honek, Hegoaldeko herrialdeak hirugarren kategoriako laguntzaile bezala eta Ekialdeko herrialdeak, berriz, pobrezia eta migrazioen biktimatzat uzten ditu, egongaiztasuna nagusitzeko beste elementu batzuk ere erantsita.

(59) Premiarik gorrienetatik urrun eta ekonomia zein politikaren ikuspegitik, panorama egongaitz honen aurrean, Ongizatearen Estatua suntsitzearen beharra daukan eta langabezi tasa altuei eustea beste biderik ez duen eredua bideraezinezkoa dela erakusten ari da Europako herrialdeetako barne-erresistentzia.

1.3.2. Europar Ekialdeko Herrialdeak

(60) Egungo Europar Batasunean Maastrichtek bidea adierazten duen bitartean, Mendebaldeko kapitalismoaren treneko azken bagoian sartu izanaren draman, ikusle huts dira SESB-ohi eta Europar Ekialdeko Herriak. Proiektu indibidualik eta amankomunik gabe, herrialde hauetan "nork salba bere burua" delako legea aplikatzen da eta, bitartean, merkatu-ekonomiarako trantsizioa zuzenduko duten eta, horri esker, herritarren ongizatearen eta produkzio-ehunaren lepotik aberastuko diren mafia ekonomiko-politiko berriak hazten ari dira. Merkatu-ekonomiara askatasunez iristea zen utopiaren ordez, gizartearen erabateko bakanketa eta deslotura etorri dira.

▶ [Estatu europarrak aitzindari jarri direnez geroztik garatu den "erregio" kontzeptuak, batasunezko bere proiektuari begira, gune politiko eta kultural gogaikarriak likidatzeko politika eta barne-hegemoniazko jarrera besterik ez du agertzen]

(61) Errusian, bera osatzen duten Herriek maniobrabilitate politikorik ez izatearren eta aurreko urteetan jasandako barne-migrazioen ondorioengatik, dagoen krisiari ahal den modurik okerrenean ematen ari zaio irtenbidea. Estatu berriaren osagai baztertzaile den aldetik, botere "errusiar handia" suspertzea, nazioarteko merkataritzan zentzugabekeriaz sartzearen eta militarismoaren ondorio da.

(62) Potentzia handiaren eginkizuna —gaurregun, Asiako errepublikak kontrolatzera mugatuta— amerikar botere-guneen eredu ideologiko-politikoarekin poliki elkartzen da. Bost axola, herritar errusiarren %37ak pobrezi mailaz azpitik bizi bada ere. Garai berrietako joeraren arabera, erreformak areagotu, industria publikoak saldu eta produkzio-ehuna suntsituko duen botere-gunea sortzeak EEBBen eta Europar Batasunaren onespen eta laguntza guztiak jasoko ditu.

(63) Politika ekonomiko neoliberalak, bloke inperialistak eta mundializazioak inspiratzen duten parametro politiko-ekonomikoez eratzen ari da bestelako estatu-egituren alderako joera inboluzionista.

(64) NMF eta BMak ezarritako neurriek Heren Munduan emaitza positibo urri eman badute ere, "planifikatutako" ekonomia zuten herrialdeetan erabat kaltegarri gertatzen ari dira. Barne-mailan erosmena txikia denez, pribatizatutako enpresak, ezinbestez, atzerritarren eskuetara joan ohi dira. Barne-merkatuek atzerriko monopolioen agindutara daude eta, honela, egoera lazkarri honetara iritsi gara: kanpoko enpresa askok bertakoak erosi dituzte, produkzioa murriztu eta lehiakide bat tartetik kentzeko helburu bakarrarekin. Ekialdeko Europako balizko lehiakide guztiak (Skoda, Tunsgram, e.a.) atzerriko enpresetara saldu dira, geroaldiko ondorioak inola ere kontutan izan gabe.

(65) Ekialdean sortuberri diren estatuek, beren subirautza merkatuan azkar sartzean datzala uste izan dute eta, hortaz, Herri horietako langileek urtez urte bildutako baliabideak hutsaren hurrengo prezioan saldu behar izan dituzte.

▶ [Ekialdean sortuberri diren estatuek, beren subirautza merkatuan azkar sartzean datzala uste izan dute eta, hortaz, Herri horietako langileek urtez urte bildutako baliabideak hutsaren hurrengo prezioan saldu behar izan dituzte]

(66) Trantsizioko erreformen ondorioz, merkatuek ezarritako egokitzapen-programek porrot egin eta gestio makroekonomikoan, berriz, monopolioetara itzuli dira, ezinbestez. Ezarritako politika ekonomikoak Ekialdeko Europara gorporazio transnazionalen galbahetik pasatzen ari dira, Europaren eraikuntzarako eredu nagusian sartzeko dena prest utzita.

(67) Estatuetako aparato politiko-militarraren kontrolean ezarritako merkatu-ekonomiako botereak azalera ekartzea, desintegrazioa eta desarauketa bereizgarri dituen orainaldi honen ondoren etorriko da geroaldia. Egonkortasuna erdiesteko proiektu hauei atxekita, ziurgabezia eta segurantziarik eza ari dira nagusitzen gizartearen baitan.

(68) Batzuentzat izan, besteentzat izan, etorkizunak aurpegi desberdinak hartzen ditu. Indarrean dagoen Europar Batasunean sar daitezkeen eta Visegrad-eko akordioen partaide diren Eki-Erdialdeko herrialdeei, azken bagoian utziko zaie tokirik. Beste batzuentzat, berriz, hipotesi errealistena balkanizazioa da. Elkarrenganako gorrotoa, egonezintasuna, e.a., bertan Errusia bera amil daitekeelarik.

(69) Panorama orokorra hau da, euforia eta egonezintasun-aldiak tartekatu arren, herri-iritzia ez dago bat ere eroso egoera berrian eta, etorkizunari

dagokionez, badirudi itxaropena sortzen ari dela.

1.3.3. Europako sozialdemokrazia

(70) Sozialdemokrazia izan da, hein handi batean, konbergentzi planen egilea. Ipar Europako herrialdeek ala Hegoaldekoek praktikan jarritako sozialdemokraziak gauza bera ez diren arren, sozialdemokraziak orohar porrot egin du Europa eraikitzeko alternatiba sozial gisa.

(71) Sozialdemokraziak ez du asmatu —edo ez du nahi izan— europar langileen eta indar aurrerakoien indarrak biltzen, Europaren eraikuntzarako alternatiba demokratikoa garatzeko ez bazen ere, Ongizatearen Estatuaren edo lan-erreformaren aurkako neurriak oztopatzeko, gutxienez.

(72) Gobernu sozialdemokrata duten herrialde askotan, Bigarren Gerra Mundialaz geroztik, langileriaren eta Herrien kontrako erasorik gordinenak eratu dira. Beraiek tajutu eta babestu dute estatuan oinarri hartutako Europaren eraikuntza proiektua, gaur nekez geldiaraz dezakegun finantzamunstroa bihurtu den arren.

(73) Interes transnazional eta monopolistekiko konnibentziazko jarrera honek erraztu du ilaje guztietako eskuindarrak berpiztea. Le Pen, Berlusconi, Tatcher, Aznar eta antzekoek, herrialde indartsua eratzeko proiektuan sinetsi behar duen masa topatu dute. Heren Munduari eta inmigrazioari, miseria gorrian eta prekarietatean amildutako europar herri-sektore ugariei aurre egingo dien proiektua. Konbergentziazko politika urrunek sortu duten etsipenaren erantzun gisa, estatuen grina nazionalista berpiztea da horien erronka politikoa. Desberdin, bestelako, diferente den guztiaren kontrako jokaera faxista da, Herriek osaturiko Europaren aurkako apustu hutsa.

(74) Batak eta besteak, sozialdemokratak eta kristaudemokratak, boterearen gune berberetan ipintzen dituzte beren argudioak: botere transnazionala eta Europako aspaldiko estatuak. Boterean tarteka agertzea, baretu eta engainatu behar diren koiuntura sozial kritiko xamarren ondorio besterik ez da.

1.3.4. Europako Herriak berpiztuko ote?

(75) Europako gerrate guztien ondoren sorturiko Estatuek ezartzen dituzten lokarriak askatzearren, Europako Herrien borroka berpiztea izan da berebiziko garrantziko elementua.

(76) Herrien matxinada mozorro askoz jantzi izan da eta ez da estatu gabeko nazioetara murriztu. Makineria politiko-ekonomikoa diren heinean estatuak geroz eta urrutiago daude bertako herritarrengandik. Herriek geroz eta nabarmenago ikusten dute beren interesak ia ez datozela estatua kontrolatzen duten botereekin bat. Herri-dinamikatik bertatik sortuta, elkartasunezko eta partaidetzazko demokraziaren tajuera berria dago auzian.

(77) Europako estatuetako egitura politiko-juridikoen baitan bizirik segitzen du egonezintasunak. Estatuak ezarpen etniko, politiko, kultural eta ekonomikoen alde agertze hori ez da aski izan XXI. mendearen etorreran eta, honela, mundializazioaren, nazioarteko harremanek sortarazitako joeren eta barne krisien mehatxupean, iraupenerako proiektuak suntsituz doaz banan-

▶ [sozialdemokraziak orohar porrot egin du Europa eraikitzeko alternatiba sozial gisa]

banan. Kapitala birbaloratzeko makina zaharkituak dira eta asmo berekin agertu nahi dute Europaren eraikuntzaren testuinguruan. Baina hauen printzipioek, beraien arteko lehiak, bertako burokraziek eta ustelkeriazko dinamikek eragozten diete Europa bere irudiaren arabera eraikitzea. Estatuen Europa ezinezkoa da eta, beraz, horretarako ahaleginak, segurantziarik eza, egonezintasun eta sistemaren dinamikaren eragozpen bihurtzen dira.

(78) Europar dinamika soziala bertako Herrien subirautza aitortzearen aldekoa da, geroz eta gehiago: dinamika hau, gatazka gutxiago sortuko duen Europaren eraikuntzaren eredu errealistago batekin dator. Europan bizirik dauden gatazka politiko eta armatuen irtenbideak eta egonezintasun sozialak elkarrekin gainditu ahal izan daitezke, bera osatzen duten Herriei subirautza aitortu eta demokratikoki praktikan jartzearen bitartez.

(79) Europako estatu zaharkituek ezarri duten indarkeriak Euskal Herria, Katalunia, Korsika, Galiza eta antzeko Herriei, gai politiko, ekonomiko eta sozialei buruzko erabakietan erabateko subirautza izatea galarazten diete.

(80) Jugoslaviak jasaten duen gatazkak, Herrien autodeterminazioa aitortu eta praktikan jarriko ez duen egitura politikoa antolatzea ezinezkoa dela agertzeaz gain, batzuek besteak behartzeaz aparte, arazoari inongo soluziobiderik emateko gauza ez dela erakutsi du Europar Batasunak.

(81) Europako paradoxa: *estatu* kontzeptuaren krisiari soluzioa emateko estatuek ipinitako baliabideek ez dute balio irtenbide egonkorrik edo iraunkorrik emateko. Gaurregun Jugoslavia-ohian, Errusian, Irlandan edo Estatu espainolean gertatzen ari denari ezin zaio soluziorik eman errotiko aldakuntzarik egin ezean: honek, herri-subirautza, bere bi aldakinetan (partaidetzazko demokrazia eta gune geografiko politikoa) eta subirautza politikoa parean ipini behar ditu.

▶ [Europar Batzordeak edota indarrean dauden instituzio politiko eta aholkularitzazkoek hartzen dituzten erabakietan ordezkaritza eta partaidetzarako eskubiderik oinarrizkoenak ere ez dauzkate europar langileek]

1.3.5. Europaren eraikuntza eta ekinbide sindikala

(82) Europar Batzordeak edota indarrean dauden instituzio politiko eta aholkularitzazkoek hartzen dituzten erabakietan ordezkaritza eta partaidetzarako eskubiderik oinarrizkoenak ere ez dauzkate europar langileek.

(83) Karta Soziala geldiarazita dago, babes sozial, enplegu-politika, zergak eta lan-harremanetako gaiak Estatuetako botereen eskuetan daude, eta Europaren eraikuntza proiektu monopolistari aurre egiteko moduko lan-ildo amankomunik tajutzeko ez dira gai izan erakunde sindikalak. Ekinbide sindikalaren funtsezko elementua den negoziazio kolektiboa aurrera eramateko gai ez da Europar Batasuna.

(84) Europako sindikalismoaren azterketa soil batek hurrengo ondorioetara garamatza: europar sindikalismorik ez dago. Badaude (batez ere) estatu-mailako jarduera duten sindikatuak, Europa eraikitzeko proiektutik kanpo utzitakoak, denak. Ez Elkarteko organismoak, ez alor ekonomiko-laboralean edo sozialean dauden eskuduntzak, ez dira demokraziazko eskuhartzera iristeko exigitu behar diren gutxien-gutxienekoak.

(85) Estatu-mailakoak izateak oztopatzen die Europar sindikatu askori Europaren eraikuntza ulertzea: ezarritako eredua onartu eta, hortik irten gabe, adierazitako zelaian, errentaren eztabaida erredukzionista jokatzen saiatzen dira, eskuhartze sindikalaren ezinbesteko aldakin politiko eta sozialekin ahan-

tzita. Europako sindikatu gehienek autodeterminazio eskubidearekin agertzen duten jarrera (ukapen teorikoa edo onartze sinbolikoa baina ez operatiboa), demokrazia eta gizartearen kontra doan Europaren eraikuntzarako ereduaren defentsaren adierazle da.

(86) Europaren eraikuntza zuzentzen ari diren sujetuei, ezartzen ari diren ereduari eta (eraikuntza-eredu herritarraren arabera) planteatu beharko litzatekeen eredu berriari buruz hausnartzea bultzatu beharko luke Europako Sindikatuen Konfederazioak. Horretarako, Europaren eraikuntzan interesik eduki lezaketen Herri guztietako errealitate sindikalei ateak zabaldu beharko lizkieke, mugarik eta murrizketarik gabe. Honek, ekinbide sindikalak nozitzen duen "mendebaldeko eurozentrismoa" eta Europar Batasunean dauden estatuekiko menpekotasuna aldatu egingo luke.

(87) Europako Herrien esparruan klase-interesak bateratzea da, bestelako parametroetatik, mundializazio eta Europaren eraikuntzaren testuingurua aztertzeko alternatibarik hoberena.

(88) Aurtengo maiatzean ESKek egin duen VIII. Kongresuko erabakiek eta Idazkari Nagusi den Emilio Gabaglio-ren hitzaldiak agertzen dituzte europar sindikalismoaren jarrera orokorrak: Europaren eraikuntza prozesuan, lehentasunezko helburutzat, enpleguaren alde jardutea; eskubide sozialak txertatu behar dira EEE eraikitzeko proiektuan eta Maastrichteko Itunaren hurrengo erreforman; europar exekutiboak diren aldetik, Europako Parlamentuaren eta Europar Batzordearen eginkizuna indartzea; gizartearen ahotsa sartzeko, Europako Batzorde Ekonomiko eta Sozialari garrantzi handiagoa ematea.

(89) Joera horretako alderdi politikoek bertan behera utzitako Europa eraikitzeko proiektu sozialdemokratarekin bat datoz ponentzietan planteatutako proposamenak; enplegu eta errentari dagozkion ekimenak garatzean politika ekonomikoa planteatu nahi dute, ekonomiaren hazkuntza finkatzearen aldeko jarreretatik.

(90) Europako Konfederazio Sindikalaren VIII. Kongresuan txalo-zaparradak jaso zituen Delors Planari dagokionean, gutxi: planak ez ditu desenpleguaren aurkako borrokaren aldakinak funtsez mugitzen. Enplegua sortzeko europar merkatuko funtsezko elementuak diren aldetik, garraio eta telekomunikazio-azpiegituran inbertitzean datza Delors-en apustua. Koalifikazio urriko lanesku ugari egotearen ondorio da langabezia edo, Planak behintzat, hala dio. Lanesku horri lana eman dakioke koalifikazio txikieneko enplegueetako soldatak jaitsiz. Era berean, aukera horrek, miseria eta bazterkeriaren sortzaile diren zabor-enpleguen ugalketa ekarriko ez ote duen beldurra aitortu dute. Ez dirudi gaurkoz Europar Batasuna ortodoxia neoliberaletik irtengo denik.

(91) Sindikalismo "europarra" ahaleginetan ari da Itunaren eragin negatiboak ahalik eta gutxienak izan daitezen, baina ez du Ituna bera auzitan jartzen. Partaidetzaz eta sakontze demokratikoaz hitzegiten den arren, Europako estatuek ezarritako *statu quo* hori onartu egiten da. Deslokalizazioa, kapitalen mugiera espekulatiboak, industriaren suntsiketa, bazterketa eta desberdinkeria areagotzen ari omen dira baina, halaz ere, merkagai eta kapitalen zirkulazio askea ez auzitan jartzen ez mugatzen duten erabakietan bilatzen dira irtenbideak.

(92) Estatu tradizionaletan elkarturiko konfederazio sindikalak, europar gizarte aurrerakoia sortzearen kontra doan biziraupena erdiesteko borrokatzera zigortuta daude. Erakunde sindikal estatal horiek sentsibilitatea izan beharko

▶ [Europako Herrien esparruan klase-interesak bateratzea da, bestelako parametroetatik, mundializazio eta Europaren eraikuntzaren testuingurua aztertzeko alternatibarik hoberena]

lukete Europako Herrietan sortzen ari den errealitate politiko eta ekonomikoaren aurrean. Horretarako, beraien antolakuntza zentralista deszentralizatu eta independiente bihurtzetik hasi beharko lukete, berantegi gabe, Herrien esparruan koka dezaten beren ekinbidea.

(93) Ikuspegi honetatik, Herriek osaturiko Europaren alde dauden sindikatuekin lokarriak sendotzeari lehentasuna ematen diogu, europar esparruan, ekinbide bateratua planifikatzeko eta sindikatuetako ahalik eta sekzio gehienekin komunikabideak zabaltzeko, Europaren eraikuntza proiektu berriari begira, ekinbide sindikal egokia eramateko helburuz.

(94) Europako Sindikatuen Konfederazioan gure agerpena —jasan dezakegun oposizioaz kanpo—, geroago azterketa eginda, goien adierazitako planteamenduak defendatzeko aukera izatearen baldintzapean egongo da.

1.4. EUROPA ERAIKITZEKO EREDU BERRI BAT

Esandako guztiak adierazten du Europar Batasunaren eredua ostera eta bestelako parametroetatik planteatu behar dela, ezinbestez:

(95) Europako Herriei beren izaera ekonomiko-politikoa aitortu behar zaie eta beraiek izan behar dute Europaren eraikuntzaren eragile berriak. Europaren eraikuntzari egokia izango zaio Herriek osatutako Europa bakarrik, integratzeko helburutzat.

(96) Modernitatearen eta elkartasunaren elementu askatzaileak irabaziko dituen gizarte-eredu berria eratzeko gauza den artean bakarrik iraungo du Europak. Elkartasun sozial eta borroka ekologikoarekin, gizartearen despatriarkalizazioarekin, bestelakotasun etniko eta kulturalekin demokratiko eta tolerantea izango den Europaren eraikuntza proiektua da hau.

(97) Aberastasunen banakuntza ahalbideratuko duen mundua garatzeko proiektuarekin hertsiki lotu behar da Europaren integrazioa, hurrengo belaunaldiak ere hemen bizi ahal izan daitezen. Integrazio horrek, desmilitarizazio-estrategia ahalbideratu eta, bidebatez, Heren Munduarekiko harremanak birplanteatu behar ditu, kanpo-zorraren barkazioaren alde jardunez.

(98) Merkatu desarautu bateko indarren jokaera askearen ordez, Ekialdeko eta Mendebaldeko herrialdeen politikak bateratuko dituen politika ekonomikoa ezarri behar da, herri-sektoreek konpromezu soziala har dezaten. Orainarte garatu den industri suntsiketaren eredua ezin delako Europa osoan hedatu eta, gainera, ekarri dituen ondorioengatik, herriak ez du nahi horrelakorik.

(99) Europaren eraikuntza proiektuak SESB zeneko Herriekin elkarlanean jardun behar du, beraiek erabaki ahal izan dezaten harreman eta txertatzemailak. Ekialdea eta Mendebaldea, elkar aberastuko duten kultur gunetzat ulertu beharko dira.

(100) Sorrerazko proiektu hau, gizakien eta Herrien eskubideak eta jardureko arau amankomunak xedatuko dituen Europako Konstituzioaren beharrean dago. Konstituzio honek jorratu beharrekoak lirateke autodeterminazio eskubidearen babesa, informazioaren autodeterminazioa, eskubide sozialen hedapena, naturaren babesa eta gizon eta emakumezkoen berdintasuna zaintzea. Helburu hau betetzeko, Herriek aukeratutako beste Europar Parlamentua eratu beharra dago.

(102) Europar Batasun berri horren demokratizazioak demokrazian sakontzea eskatzen du baita finantzen esparruan ere, Europako Moneta Sistema, Europar Moneta Fondo bihurtzea, EEEaren baitan kapitalen mugiera kontrolatzeko lanabesak izaki, truke-tasak pittinka-pitinka aldatuko direla segurtatzeko helburuz. Planteatzen dugun demokraziaren sakontzeak eskatzen du sindikatuek eta gizarte-eragileen eskuhartzea instituzio-sare osoan eta, dagozkien gaietan, erabakiak hartzean ere.

1.5. HERRIEK OSASUTAKO EUROPA

(103) Honelako estrategia baten bizkarrezurra Herrien berdimentsionamendu ekonomikoa litzateke, produkzio-ehunen garapenaren, garapen teknologikoaren erabileraren eta produkzioaren difertsifikazioaren bitartez.

(104) Herriek osatutako Europa horrek, Bigarren Gerra Mundialaz geroztik finkatutako *statu quo* mantendu eta erasoaldiak egitea helburu duten armadei uko egin beharko lieke.

(105) Herriek osatutako Europan, ekonomiaz eta baliabideez erabakiak hartzea eta kontrolatzea Herrien eskutan legoke. Herriek erabateko independentzia eduki beharko lukete alor fiskal, politiko, kultural eta administratiboan, bidezkoak diren politika eta finantzaketak kontsentsuz onartu eta negoziatzearen bitartez, europar proiektu bateratuan lagunduz.

(106) Europar testuinguruan Herriek izango luketen eginkizun amankomuna, denen arazoak aztertzean elkarlaguntzazko jarduera onartzea litzateke, gai hauetan eskuduntzak edukiz:

- Gizaki eta Herrien eskubideen garantia
- Elkarlaguntzazko garapen ekonomiko-soziala
- Elkartasunezko testuinguru mundialean, kanpo-harremanetako proiektu amankomunak
- Herriei laguntza emateko, fondo estrukturalen garapena
- Ingurugiro eta gizarte alorretan, ekinbide bateratuko programak
- Europan barrenako komunikabideak
- Elkarlaguntza teknologikoa eta Europako informazio-sareak.

Testuinguru honetan, nabarmenki kaltegarri gerta lekizkiekeen erabakietan parte ez hartzearren, Herriek beto-eskubidea izan lezakete.

EBAZPENAK

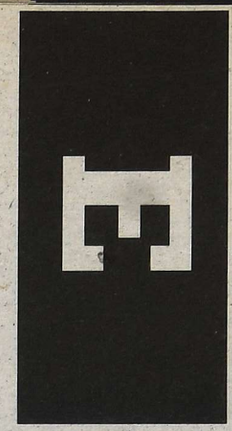
LEHEN EBAZPENA. Mundializazio ekonomikoak eta Nazioarteko Ordenu Berri izenekoak mundu zabalean sortaraziko dituzten ondorio kaltegarriak izango ditu bereizgarri honako Kongresuak jorratzen duen ziklo politiko-ekonomiko honek. Nazioarte eta ekonomia alorretako harremanetan parametro berriak bilatzeko xedez, pobrezia, desmaila sozial, ingurugiroaren suntsiketa eta antzekoak sortarazten dituen makineria horri aurre egiteko mugimendu sindikalak aurrera daraman borroka da XXI. mendearen atari honetan sindikalismoak dauzkan erronka nagusietako bat. Euskal Nazioaren Eraikuntzaren aldeko borrokan, indarrean dagoen eredua auzitan jartzeko ahaleginak egingo ditu LABek, mundu zabalean demokrazia politiko eta ekonomiko berriari ateak zabalduz.

BIGARREN EBAZPENA. 1996 urtean Maastrichteko Itunari eman beharreko ikuskapenari ongi letorkioke europar sindikalismoaren erasoaldi ideologiko eta mobilizatzailearen laguntza, Itun horrek berak sendotu nahi duen Europaren eraikuntzaren ereduaren aurka. Indar sozial aurrerakoiek —LAB, besteren artean— Maastrichteko Europari alternatibazko erantzuna eman behar diote, estatuek eta multinazionalek osatutako Europa hori baldintzapean jarriko duten elkarlaguntzak eta mobilizazioak sortuz eta zabalduz.
1996 urtean Maastrichteko Itunaren berrikuspena dela-eta, beste erakundeen laguntzarekin, Euskal Herrian eta Europa osoan, erantzunezko jarduketak egin daitezen dei egiten diogu Sindikatuaren Zuzendaritzari.

HIRUGARREN EBAZPENA. Gaurregun dauden Nazioarteko Erakunde Sindikaletan afiliatzerik ez dio planteatu LABek bere buruari; aitzitik ordea, Txostenean adierazitako parametroetatik, nazioarteko harreman ireki eta anitzak mantendu eta suspertuko ditu.

E

ESTATU ESPAINOLAREN EGOERA

Ponentzia

2.1. ESTATU-EREDUA KRISIAK JOTA

(1) Franco duela 20 urte joan bazen ere, aurreko erregimenak osagai zituen egituterako botere judizial, polizial eta militarrak gune askotan irautea eta, aldi berean, Estatuaren politika orokorrean sektore mediatikoen babeskeriaren baldintzapeko demokraziarako trantsizioa egiteko ereduaren ondorioak jasaten ditu oraindik Estatu espainolak. Monarkia ezartzea eta Konstituzio espainolaren edukina izan dira haustura demokratikorik gertatu ez izanak estrukturalki baldintzatutako trantsizioaren euskarri politikoak.

(2) Oinarrizko arazoetan (23-F, LOAPA, ZEN plana, Lege Antiterrorista, GAL, CESID, Hiritarren Segurtasunaren Legea, e.a.) jarduera eta ustezko aurrerakuntza demokratikoak baldintzapean jarri eta desegonkortu dituzten sektore mediatikoek pitzadurak ireki dituzte etengabe, ezarritako "demokrazia formal" horretan. Botere politiko formala, UCD eta PSOE, egoera hori neutralizatzeko gauza ez dira izan baina, gainera, ELKARREKIN IRAUN dute, zeharo ondorio tamalezkoekin. Esparru polizial, militar eta ekonomikoetan azken urte hauetan azaltzen ari diren eskandalu eta txantaiak ELKARREKIN IRAUTE horren emaitzak eta, nola ez, PSOEk baldintza demokratikoak sortzeko borondaterik ez erakustearen ondorio.

(3) Baldintzapeko "trantsizio demokratiko" honek, bere fase eta gorabeherekin (23-F eta oraingoa), EGITURAZ Estatu espainolean eragiten duten bi faktore nagusiren baitan izan du eragina: estatu-eredua eta europar integrazioaren eredua.

(4) Konstituzio espainolean sortutako estatu-eredua, arazo nazionalak ez neutralizatzeaz gain (NAEMek daraman borrokaren ondorio desestabilizatzaileei esker, batez ere), ondorio larriak izan dituen desordenu politiko-administratiboaren sortzaile izan da.

(5) Autonomien maparen artifizialtasuna, egitura ekonomiko administratiboak ugalduta, Estatuko nazioen erreibindikazio demokratikoei dagozkien profil estrategiko indartu (Ezker Abertzalea) eta sorberriak (BNG, ERC) jarraitzea, mapa politiko orokorrean eragina duten aukera erregionalisten garapena, e.a. dira estatu-eredua astintzen duen krisiaren agerpenak, beste batzuekin batera.

(6) Estatu-ereduaren krisiaren aurrean, instantzia politiko eta mediatiko-informatzaileek nazionalismo espainol intolerante eta aginkeriazkoa garatu dute. "Espainia" eratzeko apustuaren ondotik, estatu-ereduaren krisiari buruz egin beharreko hausnarketan bultzatu da oso eragin negatiboa daukan korronte politiko, kultural... hori.

(7) Kontsentsu konstituzional berri baten testuinguruan estatu-eredua berrikustea, XXI. mendearen atarian Estatu espainolak dauzkan egundoko gako politikotzat agertzen da. Estatu espainolaren bilakaera demokratikoaren euskarria izango da, neurri handi batean, estatu-eredua aldatzea eta barne-arazo nazionala desagertzea ahalbideratuko duten oinarri demokratikoak jartzea.

▶ [Esparru polizial, militar eta ekonomikoetan azken urte hauetan azaltzen ari diren eskandalu eta txantaiak ELKARREKIN IRAUTE horren emaitzak eta, nola ez, PSOEk baldintza demokratikoak sortzeko borondaterik ez erakustearen ondorio]

(8) Txandakatze politikoa egitearen aldeko gerrak —horretarako Estatuaren atzealdean konponketak eginez— oso eragin desestabilizatzaileak sortaraz litzake, Estatuaren funtsezko arazoetan espero ezinezko ondorioak izaki. Estatu-ereduaren krisia ikusita (prozesu irekiak, euskal gatazka...) teoria hau ez litzateke baztergarria izango: katarsi fasean sartzea, alegia, "Kontzentrazio nazionaleko" gobernu batez. "Bigarren Trantsizio" baten hastapenak ote lirateke horiek...?

(9) Europan integratzeko ereduak, nazioarte mailan "demokrazia espainolari" itxurazko legezkotasuna émateko beharrean zegoela, Estatuaren egitura eta bilakaera ekonomikoa baldintzapean jarri du, eragin desbertebratzaileak eta, honen ondorioz, oinarrizko ongizate sozialaren adierazleen garapen negatiboa sortarazita: langabezia, pentsioak, gastu publikoa, e.a.

(10) Europan integratzeko eredua —gerora, Maastrichteko Itunaren bidez izan duen bilakaeraz— Estatu espainolaren antolamendu ekonomikoa hipotekatu du, bere zutabe ekonomikoak funtsez aldatuta eta, ondorioz, kapital multinazionalaren eta Europako eragileen aurrean (Paris-Bonn ardatza) ahulago eta menpekoago bilakatuz. Inustriaren ahultzea eta lehen sektorea integratzeak ekarri dituen kostu eskergek Estatu espainola hanka bakarraren gainean (zerbitzu sektorea, turismoa bereziki) utzi dute. Integrazio-eredu hori da, neurri handi batean, langabezi tasen, murrizketa sozialen eta desmaila ekonomikoen hazkuntzaren sortzailea.

(11) Europan sartzea eta Maastrichteko Ituna zirela-eta, herri-plebiszitorik egin ez izana da prozesu honen ahuleziaren lekuko eta, herri-iritzia lotzeko gai ez delarik, geroz eta indar gutxiago duen tankera demokratiko batean (hauteskundeak) bunkerizatzen den Estatuaren demokrazi hutsuneen berri ematen du.

(12) Europan integratzeko ereduak eta PSOEk gai ekonomiko eta sozialetan jokamolde liberalak hartu izateak egitura ekonomiko-finantziaria monopolizatu du (enpresa ertain eta txikiarentzat ondorio kaltegarriak izaki), ekonomian Estatuaren eginkizuna suntsituz joan da (sektore publikoko pribatizazioak), "gauza publikoaren" (eraginkortasunik ezaren, entxufismoaren, e.a.en sinonimo) kontrako kanpaina ideologikoa eginez eta merkatuari lausenguak eskainiz. Bestetik, enplegu eta lan-baldintzei dagokienean, langile eta sindikalismoarentzat tamalezko ondorioak izan ditu.

(13) Kapital-lana erlazioa eta bertan Estatuak duen betekizuna estrukturalki aldarazi ditu ildo ekonomikoak eta, helburu honekin, azken urteotan tajutu den lege-zerrendak.

▶ [Kapital-lana erlazioa eta bertan Estatuak duen betekizuna estrukturalki aldarazi ditu ildo ekonomikoak eta, helburu honekin, azken urteotan tajutu den lege-zerrendak]

2.2. ESTATU ESPAINOLEKO EGOERA SOZIOEKONOMIKO HONETAKO GAKOAK

(14) PSOEk berezko politika ekonomikoa eraman duela esatea akatsa litzateke baina, PSOEn eta hortik kanpora ere politika ekonomikoa maneiatzen dutenek neoliberalismoaren alde jokatu dute eta jokamolde horren aitzindariak izan dira. Urteotan etengabe eutsi diete neoliberalismoaren printzipioei, Estatuko beste gestorek egingo ez zituzketen aldaketak egin dituztelarik.

(15) Politika ekonomikoaren programa honela azal genezake: politika ekonomikoaren erdigunean inflazioaren kontrako borroka kokatzea, enpleguaren sorrera eta gehikuntzari kontrajarrita. Soldaten kalterako, etekinen gehikuntzaren alde jokatzea. Prestazio sistema publikoaren eta industri sektore publikoaren kontrako erasoak jaurtitzea, pribatizazioa eta merkatuaren zabalpena lehenetsiz. Ekinbide sindikala ahultzea, botere osoa enpresarien eskutan uzteko.

(16) Egungo larritasunak, orainartean eramaniko politika ekonomikoaren zuzeneko ondorio dira. Nazioarteko egoera katalizatzaile gisa aritu da, oinarrizko desmailak sortaraziz.

(17) Ekonomia kanpo-merkatuari ateak behar baino lehenago irekitzeak eta Europar Batasunean integratzeak, atzerriko inbertsioen bolumenaren bitartez, ekonomia artifizialki puztu, hanpatu besterik ez dute egin. Inbertsio horiek, gehienetan, epe luzera produkzio-ehuna suntsitzeko helburuz egiten ziren edo, interes-tasa altuak zirela medio, higiera espekulatzaileak eragiteagatik.

(18) Politika monetaristak arrakasta izan du produkzio-ehuna hondoratzearen lepotik bakarrik. Bai defizit komertzialak, bai inflazioak ere sustrai estrukturalak dauzkate eta, eskakizuna murriztuz, ezer gutxi erdiets daiteke. Emaitza, ikusten duguna: esandako desmailak ia ez dira zuzendu eta Konbergentziarako Planean xedatutako baldintza guztietatik bat ere ez du betetzen gaurregun Estatu espainolak.

(19) Gastu publiko ez-finantziaria, azken urteotan, PIBekiko ez da %4 baino gorago igo (honetan ere Europako estatuen atze-atzealdeari eutsiz) baina, bitartean, zorra ordaindu ahal izateko, zergak disparatu egin dira.

(20) Sektore publikoan politika murriztaileari eutsi zaio. Esan dezagun, adibidez, 1995eko aurrekontuetan PIBen sektore publikoaren karga 0,7 puntuz jaitsiko dela.

(21) Langabezi tasak Europar Batasuneko bataz besteko mailen bikoak (edo altuagoak) dira, lan-prekarietatea areagotzea eta langabezi prestazioak jaistea dira, besteak beste, PSOEren politika ekonomikoaren lorpenak, garaitzapenak.

(22) Soldata-produktibitate erlazioa Estatu espainolean Europar Batasuneko beste inongo herrialdetan baino lehiakorragoa da. Arazoa ez datza soldatetan, enpresari espainolek zentzumen estrategikorik ez izatean eta gehiegizko errentagarritasunean baizik. Estatuko kontabilitateari buruzko datuen arabera, pertsonako egiazko soldatak, %0,4ean gehitu dira batenaz besteko urteko tasan; lan-

▶ [PSOEk berezko politika ekonomikoa eraman duela esatea akatsa litzateke baina, PSOEn eta hortik kanpora ere politika ekonomikoa maneiatzen dutenek neoliberalismoaren alde jokatu dute eta jokamolde horren aitzindariak izan dira]

kostu unitarioak, berriz, %6,5ean. Enpresa-soberakinak, bitartean, %12ko urteko tasan igo dira, bataz beste.

(23) Industria, arrantza, nekazaritza, baso, baratza, abere edo antzeko sektore garrantzitsuen ahalmen eskergak suntsitu izanak, azken 25 urteotan ezagutzen ez ziren mailetaraino iritsi dira desmaila soziala, pobrezia eta prekarietatea.

(24) Azken urteotan Langileen Estatutuaren eta lan-merkatuaren kontrareformaren bitartez, lan-harremanetan aldakuntza estrukturala gertatu da: honek, lan finkoaren bizkarretik, behin-behineko lana areagotu eta, ondorioz, lanpostuak deskoalifikatu besterik ez ditu egin.

(25) Gizarte Segurantza aldatzeko tentaldiak, prestazioak jaso ahal izateko baldintzak gogortzeko, prestazioen kopuruak jaisteko eta lan-merkatuko bitartekaritza bezalako zerbitzu jakin batzuk pribatizatzeko hartutako neurri-sorta luzearen aleak dira.

(26) Aurtengo eta datorren urteko pribatizaio-politika, gastu sozialera bideratutako aurrekontu-partiden kontrako erasoa bezala, izango dira jardunbide nagusiak, Estatuko gobernuan dagoen alderdi politikoa edozein dela ere.

(27) Egokitzapena, lan-erreformaren tuerkak estutzea, pribatizazioak ugaltzea: hauxe da, ustez, ekonomia espainola "baldintza hobezinetan", 1999 urtean, Europako moneta bakarrean integratzera eramango duen bidea. Eraginak dramatikoak izan dira eta konbergentziaren aldakinak bestelakoak izaterik ez da lortu. Seguru aski, Estatu espainola ez da gauza izango konbergentzi programa betetzeko eta europar proiektuko herrialdeen artean bigarren edo hirugarren kategoriakoetan geratuko da.

2.3. SINDIKALISMOA ESTATU ESPAINOLEAN

(28) Estatuaren finkatze demokratikoan eta gizartearen aldakuntzan "felipismoak" jasan duen porrotak berekin eraman ditu CCOO eta UGT, geroz eta nabarmenagoak diren ahulezia eta noraezean geratu direlarik.

(29) PSOEren politika ekonomiko neoliberala dela-eta, CCOO eta UGTk erakutsi duten jarrera —aldeko defentsazkoa edo, areago, lagunkeriazkoa— areagotu egin da alderdi horren ahulezia politikoarekin batera. Maastrichteko Ituna eta honen ondorioak ezagututa, sindikatu horiek hartu duten jarrerak, lan-erreformagatiko urtarrilaren 27an egindako grebak, erreforma hori ezar dadin erraztasunak emanez, harez geroztik izan duten bake sozialak eta antzekoek, sindikalismo espainolaren jarrera ideologikoki eta sozialki indargetu duten urrats eta jokaeren koadroa osatzen dute.

(30) Ekinbide sindikala instituzionalizatzea eta desideologizatzeak, egiazko eragile sozial jokatu beharko luketen aldetik, CCOO eta UGTren ahulezia areagotu egin dute. Egungo testuinguru politiko eta ekonomikoari aurre egiteko unean erakunde sindikalek ditugun zailtasun guztiak aintzakotzat hartuta ere, eragile sozial garen aldetik, aldakuntza-dinamika aurrerakoiak bultzatzeko eduki lezaketen kapital soziala alferrik galdu dute. Gizartean eragiteko gaitasuna komunikazio sozialaren (komunikabideetako agerpena, alegia) arabera neurtzea izan da sindikalismo burokratizatu horren akatsetako bat, demokraziaren sakontzearen eta gizarte-aldaketaren eragile izan behar zutenik sinetsi ez dutelako.

(31) Sindikalismo espainolaren ahulezia kezkagarria dela medio, gestio eta protagonismo instituzionaleko gailurretara iritsi dira (Trebakuntza, Negoziazio Kolektiboa, e.a.) beraien menpekotasun "ekonomikoa" eta sindikal eragilea areagotuz. CCOO eta UGTren ahulezia horrek, beste aldetik, lanharremanei dagokienean, goraka ari den neozentralismoaren eta chauvinismo espainolistaren igoera eragin du beren jarrera ideologikoetan, sindikalismo abertzalearekiko enfrentamendu estrategikoa indartuz.

(32) Euskadi, Galiza, Kanariak eta herri hauetako sindikalismoak, CCOO eta UGTk aurrera daramaten demokraziaz kontrako neozentralismo intolerante horri erantzun estrategikoa eman behar diote, esparru ekonomiko eta sozialean ere, Estatuaren errealitate anitza agertzeko. Lan-Harremanetarako Euskal Gunea eta Euskal Gune Sozioekonomikoa lortzeko estrategiak, euskal langileriaren eguneroko eta estrategiazko interesen eta protagonismoaren aldeko jardueraren bitartez, CCOO eta UGTk bultzatzen duten eredu sindikalarekin talka egiten dute, aurrez aurre. Baskongadetan eta Nafarroan sukurtsalak izan edo ez izan, euskal sindikalismoaren eta langileriaren ekinbide eta protagonismoaren kontrako proiektu sindikal estatalista eta uniformatzailea ezarri nahi dute CCOO eta UGTk.

EBAZPENAK

LEHEN EBAZPENA- Estatu espainolean, demokraziarako trantsizioak porrot egin du eta, ondorioa, geldirik gaude: estatu-eredua eta demokrazia berpiztearen (instituzioen jarduera demokratikoan eta herri-gogoaren artikulazioaren baitan komunikabideen eragina suntsitzea) krisiak kontsentsu konstituzional berri bat bilatu behar dute, honela demokraziarako bigarren trantsizioari hasiera emango zaiolarik.
Estatu-ereduari dagokionez, Konstituzio espainola eraberritzea, Herrien Autodeterminaziorako Eskubidea aitortzeaz diharduen 2. artikulua suntsituz (Estatu espainoleko Herrien Subirautza aitortzea) eta lurraldeen bestelako antolakuntza eratzea dira funtsezko ardatzak, demokraziarako egiazko bidean aurrerapausuak ematen hasteko.

BIGARREN EBAZPENA.- "CCOO eta UGTk sindikalismo abertzalearen kontra hasitako neozentralismozko eta enfrentamenduzko estrategiaren aurrean, LABek Estatu espainoleko Herrien (Euskadi, Kanariak, Galiza, e.a.) sindikalismo nazionalista iraunkortasunez koordinatzearen alde jardungo du. Suntsitu nahi dugun marko juridiko eta politiko-ekonomikoari erantzunez, esandako koordinazioak ateak zabaldu beharko lizkioke ekinbide sindikalak elkarlotzeari: honela, osotasunezko edo berarizko problematiketan langileriaren jarrerak defendatuz, bi sindikatu espainol horien ereduari erantzuna eman ahal izango litzaioke.

EH

EUSKAL HERRIA

EH

34

Ponentzia

SARRERA

Gure Herriari ezartzen zaion lurralde-zatiketak, abertzaleok koherentziazko teoria eta praktikan gainditu behar ditugun azterketa- eta eskuhartze-dinamika estankoak sortarazten ditu.

Estatu espainolak eta frantsesak Euskal Herriari ezartzen dizkioten muga politikoek eta, honen ondorioz, ezarpen horren uztarpean ditugun administrazioek, *statu quo* horrek baldintzatutako eskuhartzera eraman gaituzte, euskal nazioaren eraikuntzan aurrera egin ahal izateko, maila guztietan (politikoan, sozialean, ekonomikoan, e.a.) determinazio koherentea proiektatuko luketen dinamika politiko eta sozialak eratu gabe.

Euskal Herriaren proiekzio politikoa nabarmendu eta bideratzeko unean bereizgarri izan dugun "hegoaldekeria" horri, era inkontzientean —baina arrisku handiz— irentsi ditugun baskongadismoak eta navarrismoak erantsi behar zaizkio. Aldez edo moldez, ezarritako lurralde-zatiketara erosokeriaz egokitu gara, bakarka eta loturarik gabe arituz.

Kongresu hau egiten dugun XXI. mendearen atari honetan, Euskal Herriak jasaten du oraindik oinarrizko eskubide demokratikoen ukapena. Hego eta Ipar Euskal Herria maila politikoan, sozialean eta kulturalean bereizita dagoen arren, mende amaiera honetan bi lurraldeen egoeraren ezaugarri diren oinarrizko faktoreak berdin-berdinak dira: lurraldetasuna eta autodeterminazio-eskubidea ukatuta ditugu.

Gogoeta orokor honen bitartez, LABek militantzia abertzale osoari eta gure erakundea osatzen duten langile guztiei dei egiten die, Euskal Herria independiente eta sozialista lortzeko helburuekin bat, estrategia nazionalean tenkadura teoriko-praktikoa gorpuzten has daitezen.

▶ [Aldez edo moldez, ezarritako lurralde-zatiketara erosokeriaz egokitu gara, bakarka eta loturarik gabe arituz]

36

EH

Ponentzia

3.1. HEGO EUSKAL HERRIKO EGOERA POLITIKOA

3.1.1. Egiturarako giltzarriak

(1) Trantsiziozko 20 urte hauek ez dute ekarri Hego Euskal Herrira bakerik, ez demokraziarik. Monarkia eta Konstituzioaren edukinak euskaldunoi eskubide demokratikoak lortzea galarazten digute, hau da, Euskadi eta Estatu espainolaren arteko gatazkaren ardatz agertzen da estatu-eredua eta, bestetik, egoera ekonomiko eta sozialaren baldintzapean gaude.

(2) Euskal Herriaren eskubide demokratikoen aldeko erreibindikazioa neutralizatzeko asmoz, Baskongatuetan eta Nafarroan zabaldu den estatutu prozesuak porrot egin du helburu horretan. "Espainiako demokrazia gazteak" estreinatu zuen Autonomien Estatuan ezarri nahi zen "ongizatearen erregionalismoa" ez da gai izan hondoko gatazka nazionalari irtenbiderik eskaintzeko.

(3) Estatutuak eta Amejoramenduak erakutsi dute Euskal Herriarekiko Estatu espainolak zeukan estrategiaren izaera. Honen helburu nagusia, nazionalismo espainolaren gune politiko, ekonomiko eta kulturalean euskal naziotasuna suntsitzea besterik ez zen. Hego Euskal Herria zatikatuta dauzkaten erakunde autonomikoek lortutako administrazio- eta gestio-mailak ez dute balio aurreko gogoeta deustezteko.

(4) Nazionalismo erregionalista (PNV, EA, CDN, UPN) eta aukera desberdinetako espainolismoa ez dira gai izan "herri proiekturik" antolatzeko, oraingo oinarri politikoen gainean. Deslotura politiko-instituzionala eta indarrean dauden instituzioek politikan eta ekonomian agertzen duten ahalmenik eza Hegoaldeko herritar guztion etorkizuna estrukturalki baldintzatzen ari dira.

(5) Europan altuenak diren langabezia eta deslotura jasaten dituela, Estatuak eta honen eragileek eskaintzen dioten proiektuarekin ilusioa eta kohesioa galduta dabil euskal gizartea. Ezker Abertzalearen kontrako borrokaren itxurazko kohesioak, eremu antzuan dagoen proiektuarekin euskal gizarteak daukan mesfidantza eta utzikeria ezin du saihestu. Egungo proiektua krisiak jota dago eta PNV eta EAren duintasunik eta koherentziarik gabetutako jarrera kolaborazionistek Euskal Nazioaren Eraikuntzarako bidean estrategiarik antolatzea eragozten dute. Estatuaren jarrerak direla medio, ibilbide traketsa balitz ere, erraztasunez eta indarberriturik suspertuko litzatekeen euskal gizartea eraikitzera eramango gintuzke estrategia horrek.

(6) Ajuria Enea eta Iruñeako Itunak izan dira dinamika sozial baten euskarriak, bi helbururekin: Hego Euskal Herrian ezarri nahi den estatu-eredua ezartzen Estatuari laguntzea eta ekinbide politiko-informatzailea sustatzea, espainolismoak oinarriak har ditzan. Itunen jokaera izan da gizarteari sinestaraztea demokrata eta biolentoen arteko gatazka dagoela. Abiagune horretatik antolatu dute beren diskurtso sasi-bakezale eta sasi-demokrata. Eskubide demokratikoak ukatzen dituzten demokratak, GAL antolatzeaz gain, komisaldegietan tortura eta asesinatoa praktikatzen duten bakezaleak, presoen eta herritar guztien eskubideak urratzen dituzten toleranteak... izan dira gure Herriaren normalkuntza eta bakearen aitzindariak, haien ustez.

▶ [Euskal Herriaren eskubide demokratikoen aldeko erreibindikazioa neutralizatzeko asmoz, Baskongatuetan eta Nafarroan zabaldu den estatutu prozesuak porrot egin du helburu horretan]

(7) Tesi abertzaleei erantzuna emateko, autonomia eta zapalkuntza tartekatze hori lur jota dago. ZEN Plana eta Iruñea eta Ajuria Eneako Itunak —nazionalismo erregionalistak emaniko abalekin— izan dira disidentzia abertzalearen kontrako erantzule politiko-zapaltzaileak.

(8) Estatuaren estrategia honen ondorioz areagotu dira enfrentamenduak, batzuetan gizartearengana iritsiz. Seiehun preso baino gehiago eta milaka errefuxiatu eta deportatu izatea da gatazkaren agerpenik garbienetako bat. Europa osoan (mundu zabalean, agian) ez dago biztanleko hainbeste preso politiko dituen herririk.

(9) Disidentzia abertzalearen kontrako funtsezko arma bihurtu da komunikazioa. Estatuak eta eginkizun hau komunikazio alorrean asumitzen dituztenek abertzaletasunaren estrategia baldintzapean ipini nahi dute, gizarte osoari informazio asko ukatuz eta belaunaldi berriei memoria historikoa ezkutatuz.

(10) Mapa politikoan izaniko aldakuntzak (PSOEren desgastea, PPren bilakaera, UPN zatikatu eta CDN sortzea) ez dute Hego Euskal Herriko problematika estrukturalean zuzeneko ondoriorik eta, hortaz, esandako inertzia orokorrak mantendu egiten dira bere horretan. Esan gabe doa boto espainolaren bilakaera nazionalismo erregionalistak eramaniko politikaren zuzeneko ondorio dela (badaude, halaz ere, bestelako faktore osagarriak).

3.1.2. Nazionalismo erregionalista

(11) Trantsizioaren hasieran Estatuarekin itundutako oinarri politikoetatik, euskal proiektu nazionalaren aitzindari izateko saiakeran porrot egin du nazionalismo erregionalistak. Amejoramendu edo Estatutuaren bidez Estatuak, sorreratik 16 urtera, ematen duen gestio- edo ordezkaritza-mailak, Hego Euskal Herria alor politiko, ekonomiko, sozial edota kulturalean eraikitzeko dauzkan mugak ederki adierazten ditu.

(12) PNVren baitan gertatu zen zatiketa politikoak, Estatua eta bere gestoreak gure gizartean legitimatzeko joera indartu zuen, disidentzia abertzaleak zapalkuntzazko ekintza ugari jasan behar izan zuelarik. Arriagago izpirituak, Gasteizko gestioa Estatura zabalduz, PNVren dinamika antiabertzalea areagotu egiten du, nazionalismo espainol itogarri eta intolerantearen legitimazioa eta zabalpenari ateak zabalduz.

(13) Ezker Abertzalearen kontrako eraso eta bazterkuntza politiko eta zapalkuntzazkoa izan da PNVren zuzendaritzak ordaindu izan duen prezioa, Gobernu Zentralarekin eta honen sukurtsala den PSOErekin egindako itunengatik. Ezker Abertzalearen kontrako jarrera-nahaste horretan, PNVk gaurrarte, zenbaitetan eginkizun boikoteatzailea eraman du (Algerreko prozesua, 92an HB eta PNVren arteko elkarrizketak, e.a.): bertan alderdi horren balizko protagonismoak, gatazkaren irtenbidean eraginik izan zezakeen. Bertako zuzendaritzan proiektu abertzalerik ez izateak nahaste-borrastera eraman ditu PNVko aitzindariak, beti ere, Estatuaren aginduetara.

(14) Nazionalismo erregionalista ez da gai izan nazioaren eraikuntza proiekturako bidean, oinarri politiko, ekonomiko eta kulturalak sortu eta aurrera eramateko. Garai batean hartutako bidea, PNVko zuzendaritzak eramaniko gestio politikoa "esplikagarria" izan zitekeen baina ez, inola ere, justifikatzeko modukoa, koherentziazko jarrera abertzaletik. Ertzantza, ETB, hizkuntz eta kultura politika, neurri ekonomiko eta soziolaboralak, eta beste hamaika-

▶ [Tesi abertzaleei erantzuna emateko, autonomia eta zapalkuntza tartekatze hori lur jota dago]

tan nazio proiektua eraikitzeko oinarriak sendotu ordez, proiektu horren kontrako ildo politiko, ekonomiko eta kulturalak indartu ditu.

(15) Ongizatearen erregionalismoaren teoria finkatzeko ezintasuna eta Ezker Abertzalea neutralizatzeko proiektuan izaniko porrotak "Arriagako izpiritu" izenekoan lotutako ildo politikoa krisian ipini dio PNVri; kinka larrian dago orain alderdia.

(16) Estatutuaren heriotzara iristen ari gara edo, bestela esateko, Estatuan izaniko nortasun- eta legitimitate-krisi latzarekin batera, ziklo politiko bati amaiera ematen ari zaio. Bidagurutze historikoan gaude, beraz, eta oraingoan berriz ere PNVren jarrera erabakiorra izango da enfrentamenduari eusteko edo negoziatutako soluzio politikoa bultzatzeko.

(17) Euskadi eta Estatu espainolaren arteko gatazkak agertzen du, hein handi batean, PNVren jarrera. PNV estrategikoki euskal nazioaren eraikuntzarako proiektu baten alde agertzen bada, gatazkaren soluzioaren eskenatokiko mugierak funtsezko gertakari eta urratsetan oinarrituak egongo dira. "Baketze" bideak Estatuak ezartzen dizkigun arau politikoekin nahasi nahi baditu, PNVren zuzendaritzaren mugierak koiunturalak izango dira, Ezker Abertzalea desgastatzeko bakarrik tajutuak.

Bi jarrera hauek batera gertatzen dira barne- eta kanpo-mailan PNVn: ikuspegi estrategikoan ildo garbirik ez dago eta, are gutxiago egungo bere praktika politikoan, honetan Estatuaren estrategia orokorrari jarraitzen diolako.

(18) PNVk Ertzantza eta honen ildo politikoa okertu du, "armada partikular" bezalako zerbait bihurtu duelarik, disidentzia abertzaleari, Estatuarekin egindako itun eta hartutako akordioen araberako erantzuna emateko. Ertzantza honela erabiltzeak ondorio larri-larriak ditu eta enfrentamendu politiko-sozial latzagoak sortzeko arriskua ikusten da.

Ertzantzak, gaurregun, ez du ematen polizia zibilaren, demokratikoaren, Euskal Herriaren zerbitzutako poliziaren irudia, Estatu espainolaren estrategiaren aginduetarako poliziarena baizik. Ertzantza izan daiteke PNVrentzat Goardia Zibila PSOE edo Estatuarentzat izan daitekeen gauza berbera: egoera politikoak eta PNVren ildo politikoa baldintzatzeko botere faktikoa.

(19) PNVren jarduera politikoan, aukera *light* bat izan da EA. Nortasunik gabe, alternatiba politikotzat agertzeko ardatzik gabe, HB eta PNVren arteko bilakaeran gorabehera asko izan ditu. 1991 urtean independentziaren aldeko jarrera izan zuen, gobernu hirukoitzean izan zituen eraginak dira nabarmen daitekeen gauza bakarra. Gainontzekoan, gestioaren bila ibili da, edozein preziotan. Autobidean edota Baskongatuetan eta Nafarroako hirukoitzean parte hartu izatea (biziki gorrotatzen —omen— zituen PSOE eta CDNrekin batera) dira ezagutu ezineko ildo politiko horren adibide nabarmenak.

(20) Hego Euskal Herriko erregionalismoaren bigarren euskarria UPN da. PSOEk eman dion legitimitateaz jantzita, maila politiko-instituzionalean Nafarroako eskuinak gainontzeko Euskal Herriarekiko joera zentrifugoak areagotu egin ditu.

(21) UPNren haustura politikoa —CDN sortuz— herrialde honetako mapa politikoa funtsez aldatzen du, IUren sostengua duen CDN-PSOE-EA

▶ [Bidagurutze historikoan gaude, beraz, eta oraingoan berriz ere PNVren jarrera erabakiorra izango da enfrentamenduari eusteko edo negoziatutako soluzio politikoa bultzatzeko]

Gobernuari begira koordenada politiko berriak eratuta. Alli-ren irekizaletasunak Nafarroako erregionalismoa suspertu egin dezake, gizartearengan sustraituago dagoen aukera bikoitza eskainiz. Dena dela, Alliren jarrerak —zabalagoa— Nafarroako gainontzeko indar politikoen jokaeretan izan dezake eragina.

(22) Hegoaldeko euskal nazio-errealitatea hausteko Estatu espainolak planteatu duen probintzibakarreko autonomiaren bideragarritasunik ezari buruzko eztabaida politikoari kontrajartzen zaio Nafarroako dinamika soziala. Euskara, intsumisioa, ekologia edo antzeko esparruetan azalera datorren indarra, herrialde honetan Ezker Abertzaleak bultzatu behar dituen sakoneko hausnarketa politikoen eragile izango da. Nafarroako hauteskunde sindikaletan izaniko emaitza, erakunde abertzaleen hedapen eta guzti, gogoeta honetantxe kokatu beharko litzateke.

3.1.3. Ezker Abertzalea

(23) Ezker Abertzalea da, gaurkoz, Herri honen hauspo politikoa, Nazioaren Eraikuntzaren estrategian. Sakrifizioa jasan eta borroka egiteko agertu duen ia mugagabeko gaitasunari esker, koiuntura eta akats guztien gainetik, euskal nazioaren eraikuntza politiko, ekonomiko eta sozialaren aldeko borroka zutik mantendu da.

(24) Ezker Abertzalearen borrokak Estatuaren proiektu erregionalista eta PNV-UPN alderdietako zuzendaritzak kolokan jarri ditu, eta Euskal Herriarentzako bake eta demokrazia erdiesteko egiazko aukera izango litzatekeen fase politiko berri baten oinarriak ezartzeko baldintzak sortu ditu.

(25) Azken hilabete hauetan, Ezker Abertzaleak berriro ere hartu dio tamaina prozesuari eta, 92an planteatutako apustu okerraren eraginez geroztik, Algerreko prozesuaren ondorioz sortutako desgaste politiko eta psikologikoaren faseari amaiera eman dio. Planteatutako hausnarketa eta zuzenketazko dinamiketatik ondorioztatzen diren adierazleak positibo dira eta berauei esker, erasozko jarreretatik, Ezker Abertzaleak protagonismo handiagoa hartuko duela espero dezakegu, lan politiko-soziala berreskuratzeko premian eta independentziazko proiektuaren defentsaren alde, beharrezko koherentzia teoriko-praktikoan oin hartuta jardungo duelarik, oraintxe hasten ari den ziklo politikoan jarduera politiko-sozialeko fronte guztietan.

▶ [Ezker Abertzalea da, gaurkoz, Herri honen hauspo politikoa, Nazioaren Eraikuntzaren estrategian]

(26) Gatazkaren egoera ebaluatzeko unean, hauteskundeetarako indarmetaketa parametro bakarra ez den arren, fronte garrantzitsutzat agertzen zaigu Ezker Abertzalearen estrategiaren bilakaera indartzeko. Ezker Abertzalearen jarrera politikoa, hauteskunde-emaitzetan gelditu den arren, birbalorizatu eta perspektiba estrategiko nabarmenez bestelako gunea hartu du, honela, koiunturalismoaren uztarpeko apustu politiko batzuek ez gaitzaten eraman Euskal Proiektu Nazionalaren bultzada lagundu behar duten oinarriak suntsitzera.

(27) Ezker Abertzalearen suspertze politiko honen aurrean, Estatuak eta Ajuria Enea eta Iruñeako Itunetako alderdiek, Ezker Abertzalearen tenkadura-estrategia "berria" teorizatu nahi dute iritzi publikoaren aurrean: faltsua bezain xinplea. Zapalkuntza eta sufrimenduzko errealitate honetan Ezker Abertzaleak onartu duena da erresistentzia pasibotik ofentsiba politiko-sozialera aldatu beharra. Bestela esateko, erantzuna, tenkadura soziala erakutsi behar dira, ZAPALKUNTZAREN ETA GURE ETORKIZUN POLITIKO,

EKONOMIKO ETA SOZIALA UKATZEAREN BITARTEZ, "POLITIKA EGIN" NAHI DUTENEN JARRERAK BALDINTZAPEAN JARTZEKO.

(28) Gatazkari irtenbidea eman ahal izateko, aurtengo apirilean ETAk egindako eskaintza politikoak (LABek zeharo positibotzat jo duena) eskenatoki berria ematen du. Autodeterminazioa eta lurraldetasuna, hauen aitorpena garantizatzeko Estatu espainolarekin akordiotara iristeko beharra, akordio horiek ETAk borroka armatua erabiliko ez lukeen egoera berrirako urrats gisa hartzea, elkarrizketa eta negoziazio prozesuan protagonismo-maila desberdinak (ETA, Estatu espainola, alderdi politikoak, eragile sozialak...) aitortzea eta beste puntu batzuk gatazkaren gune direla adierazteak osatzen dute Hego Euskal Herrirako bake eta demokraziazko prozesuari begira, proposamen garbia.

(29) Fronte guztietan nazioaren eraikuntzazko dinamika jarraian doala, eskuhartze instituzional eta sozialaren antolamendu eraginkorra lortzeko premia gorria dauka Ezker Abertzaleak. Indar metaketarentzat egiazko baldintzak sortu ahal izateko, gizartearekin lotura iraunkorra bilatu behar dugu. Eraikuntza Nazionalerako indar-metaketa ez zaigu hurbilduko gure eskubide demokratikoak berreskuratzeko bidean urrats garrantzitsuak emanez bakarrik, baizik eta gure alternatiba politiko, sozial, ekonomikoak euskal gizartean behar bezala zabalduz, hau da Euskal Nazioa eraikitzea egunero, jarduketa politiko-sozialeko alor guztietan egin beharreko lana da.

3.1.4. ELA-LAB dokumentua

(30) Aurtengo Aberri Egunean argitara emaniko ELA-LAB Dokumentua izan da azken urteotako faktore politikoetatik nabarietako bat. Sinatzaileen nortasunak eta, batez ere, dokumentuaren edukinak ipintzen dute ekimen hau gune politiko abertzale demokratikoko erreferentzia nagusitzat. Estraineko partez, esparru sindikaletik erreibindikazio estrukturaleko mailak (Autodeterminazio eskubidea) zehazten dituelarik, EUSKAL NAZIOAREN ERAIKUNTZAri ekiteko konpromezua dakarren dokumentua izenpetu da; era berean, alor sozio-ekonomikoan kokatzen ditu eraikuntza horrek funtsezkoak dituen lanabes eta norabideak.

(31) Lan-Harremanetarako eta Babespen Sozialerako Euskal Gunea exigitzeak eta Euskal Gune Sozioekonomikoa lortzeko beharrak adierazten dute —edukinaren eta ekinbide sindikalaren aldetik alderdi batzuk zehaztu behar diren arren— bi sindikatuek apustua egin behar dutela Euskal Nazioa Eraikitzeko, eta euskal sindikalismoa eta langileok estrukturalki gaurregun uztarpean gauzkaten hipotekak hautsi egin behar direla.

(32) Dokumentu honek estatutu-zikloaren endakapena eta nazioaren eraikuntza estrategia antolatzeko beharra azaltzen du zehatz-mehatz, gatazkari garantiazko soluziobideak eman dakizkion. Hau da, Hego Euskal Herriko herritar guztiek onar ditzaketelarik, alor guztietako erabakiak ahalbideratuko dituzten arau demokratiko berriak ezarri behar direla.

(33) Sindikalismo abertzaleak Euskal Nazioa Eraikitzearen alde egin duen apustuak indarrean dagoen *statu quo* horren zaindarien IZAERA INTOLERANTE ETA ANTIDEMOKRATIKOA uzten du agerian, herritar guztiei Ezker Abertzaleak aurkezten dien eskaintza politiko, ekonomiko, sozial eta kulturala indartuz.

(34) Beste aldetik, gatazkaren soluzioa bultzatzeko, Estatuaren aurrean

▶ [Gatazkari irtenbidea eman ahal izateko, aurtengo apirilean ETAk egindako eskaintza politikoak (LABek zeharo positibotzat jo duena) eskenatoki berria ematen du]

eman beharreko urratsak direla-eta, erreferentzia garrantzitsua da ELA-LAB Dokumentua. Hego Euskal Herriarentzat bakea eta demokrazia erdiestea Estatu espainolaren eskuetan dago, bistan da, baina egoera berri horren zutabe izango den erabakia aztertu eta hartzeko, indar abertzaleen baterako ekinbide politikoa ezinbestekoa izango da. Honetan datza ELA-LAB Dokumentuaren ahalmena eta erreferentzialtasun iraunkorra.

3.1.5. LABen ekinbide soziopolitikoari begirako ondorioak

Aurreko Kongresu eta Konferentzia Nazionaletan geure buruari egotzi diogun ezaugarri multzoa ezaguturik eta goien esandako gogoetak eginik, premiazkoa dugu LABen jarrera eta jarduera soziopolitikoa zehazten duten ondorioak kokatzea.

(35) LABen iritziz, gizartean gertatzen diren problematika politiko, ekonomiko, sozial eta kulturalei egunero erantzuna eman behar die Euskal Nazioaren Eraikuntzak. Herri garen aldetik, dagozkigun eskubide demokratikoak lortzea, ezinbestekoa bada ere, ez da euskal gizartea lotu eta antolatuko duen proiektu nazionala eratzeko botika magikoa. Gure eskubide demokratikoen berreskurapena Euskal Nazioaren Eraikuntzako estrategian kokatu beharra dago, honen izaera integratzaile eta positiboa herritar guztiek ikus dezaten moduz.

(36) Hego Euskal Herria eta Estatu espainolaren arteko gatazka politikoaren soluziora elkarrizketa eta negoziazio bideetatik bakarrik iritsi ahal izango da. Prozesu honek AKORDIO bat sortu behar du, bertan gure Herriaren eskubide demokratikoek Gobernu espainolaren babespena izan dezaten eta, ondorioz, euskal herritarrok izan gaitezen geure etorkizun politikoko sujetu bakarrak. Hego Euskal Herriaren bake eta demokraziara egiaz igarotzea finkatuko duten akordioetara iristeko eta elkarrizketarako bidea zabaltzeko borondatea agertzen du ETAk planteaturiko eskaintzak.

(37) LAB-ELA dokumentuari behar bezalako gestioa eta sozializazioa eman behar zaio, apunte historiko huts bihur ez dadin. LABen iritziz funtsezkoa da datozen hilabeteotan dokumentu horren edukinaren operatibizazioari ekitea, sindikalismo abertzaleak (LABek bereziki) berarizko protagonismoa hartuta, Itun antiabertzaleen bitartez, Estatuaren estrategiak bultzatzen duen mugiezintasun politikoa funtsez alda dezagun. Hau da, Hego Euskal Herriaren bake eta demokrazia lortzean, LABek eta euskal langileriak protagonismo aktiboa izan dezaten eskatzen dugu. ELA eta LABek ordezkatzen duten langileez osaturiko gehiengo sozialak motibazioa hartu beharko luke helburu horren atzetik jarraitzeko.

(38) ETAren erantzun biolentoaren legezkotasuna, gure Herriari eskubide demokratikoak ukatzen dizkion eredu politikoa biolentziaz ezartzen duen Estatuaren ekinbidearen ez-legezkotasunean kokatzen da. Gaurregun, Herri honi erabakiak hartzeko bere gaitasunez bizi, garatu eta harremanetan aritzea eragozten dio Estatu espainolak.

Hego Euskal Herriaren bakea eta demokrazia lortzea, eskubide demokratikoak aitortzea, enfrentamendu armatua itzaltzearen sinonimo izango da, protagonismo guztia herritarrek demokratikoki planteaturiko erabakiei utzita. Euskadin borroka armatuak ez du eredu politikorik EZARRI nahi, egiazko esparru demokratikoa kokatzea baizik; bertan, euskal herritarrek beren etor-

▶ [LABen iritziz, gizartean gertatzen diren problematika politiko, ekonomiko, sozial eta kulturalei egunero erantzuna eman behar die Euskal Nazioaren Eraikuntzak]

kizuna eraiki ahal izan dezaten, inolako kanpo-ingerentziarik jasan gabe. LABek ETAren borroka armatua ez du behin ere salatuko, Estatu espainolak, zapalkuntza hutsaren bitartez, eskubide demokratikoak ukatzeari euskal gizarteak eman dion erantzun politikori dagokiolako borroka hori.

(39) LABek Euskal Herriaren lurraldeak elkarlotzeko dinamikak sustatu behar ditu, euskal gizarteak jasaten duen bi Estatu eta hiru Administrazioen uztarpea gainditua. Maila ekonomiko eta soziolaboralean, ezarri zaigun espazio politiko-administratibora egokitzea astin dezaten dinamikak eta ekimenak martxan jarri beharko lituzke LABek. Ekonomia, gizarte eta kulturaren aldetik, euskal gizartea komunitate nazional den heinean integratu behar dugu.

3.2. HEGO EUSKAL HERRIKO EGOERA SOZIO-EKONOMIKOA

(40) Euskal Herriaren ekonomiaren ahulezia, politika ekonomiko autonomikoa garatzeko euskal instituzioak aski ahalmenik ez izatearen ondoriozko hutsegite estrukturalengatik gertatzen da.

(41) Garapen ekonomikoaren funtsezko aldakinetan eskuhartzeko gaitasun urrian ezezik, proiektu ekonomiko integratu eta dibertsifikatua garatu ahal izateko ahalmen murritzetan ere agertzen da ahulezia hori.

(42) Euskal ekonomiak orohar jasaten dituen gaitzak, Estatuko Gobernuak eraman duen politika ekonomikoaren eta honi, EAE eta Nafarroako Gobernuek egiten dioten morrontzazko harreraren ondorio dira. Politika horren eraginez, produkzio-ehuna eta euskal gizartea funtsez aldatzen ari dira, aldakin estruktural batzuek eragiten dutelako, hala nola:

(43) a) Lurraldeen zatikapena. Estatutu eta Amejoramendu prozesuak, politika instituzionalaren bidez, Hegoaldeko euskal komunitatea EAE eta Nafarroaren artean banatzea azkartu du.

(44) b) Gizarte-klaseak zatikatzea. Banatze hau produkzio alorrean hasi da eta, geroago, zerga-politika atzerakoiari esker sakontzen da. Gizarte-klaseen bakantze hau, goraka doazen langabezi tasen, lan-prekarietatearen gehikuntzaren, industri enpleguaren suntsiketaren eta errentez kontrako norabidea duten aurrekontu publikoen ondorio bateratua da.

(45) c) Arrantza, nekazaritza, abelzantza edo basogintza bezalako sektoreen eta industriaren suntsiketa. Industri sektorean 1990-1993 epean 50.000 lanpostu galdu dira: hauxe da sektore honen endakapen edo hondaketaren dudagabeko adierazlea. Euskal industriak, nazioarteko lehiakortasun gordina jasaten duten segmentuetan darrai espezializaturik, baina bertako gobernuek ez dute babespena eman, dibertsifikazioa egin, I+D politikak sostengatu edo lehiakortasuneko inbertsioa egiteko neurririk hartu. Euskal industriak, moneta-politikak ematen duen joko eskasari begira segitzen du,

enpresak atonia eta desinbertsiotik aterako dituen atzerriko inbertsore baten eta esportazioen zain.

(46) d) Finantza-politika, energi politika eta garraio-azpiegiturak eta sare telematikoak bezalako garapen ekonomikoko faktore estrategikoak kontrolpean mantentzeko gaitasunik ez dago.

(47) e) Euskal sektore publikoaren makala: sektore publikoa ekimen pribatuaren subsidiario da politika industrialean, sostengu-programen jarraitzaile, helburuetan mugatua eta enpleguaren galera prozesu leunen finantzari, azken batean. Euskal sektore publikoa (instituzio autonomikoen ekinbide ekonomiko-politikoa) desberdinkeria areago joan dadin laguntzen ari da, zerga-bilketa eta banakuntzaren bitartez, ilunkeria eta gizarte osoarentzat iraingarri diren mailetaraino iritsi den iruzur fiskala kontrolatzeari uko eginez behin eta berriro: elkarteen zerga aitortu behar duten enpresen %25ak eta merkataritza, garraio eta elika-industriako 37.000 enpresa txikik ez dute aitorpenik aurkezten.

(48) Euskal Gune Ekonomikoa eratzeko ezinbestekoak diren aldakin estruktural hauen eraldaketak, euskal aukera politikoetatik Estatu espainolarekin ko-gestioko politika praktikan jartzea eragotzi egiten du. Eskuduntzen traspasuan izaniko eztabaidak eta, gonbaratzeko, garapen nazionala gauzatu ahal izateko oinarrizko edozein erreibindikazioren bazterketa ikustea tamalgarria da.

(49) Politika ekonomiko, laboral eta sozialeko eskuduntzek ez dute eperik. Gure lurrean diharduten enpresa publiko industrialak kontrolatzeko eskuduntzak; Gizarte Segurantza eta Enplegu alorretako prestazioak gestionatu, bildu eta planifikatzeko eskuduntzak, Lanbide Heziketa Jarraia, Arautua eta Okupazionalaren alorrean geure kabuz jarduteko eskuduntzak, denak frustratuta. Esparru ekonomiko-sozialean gertatu den Estatutu eta Amejoramenduaren desnaturalizazio honek ez gaitu lehen esandako sakoneko gogoetatik apartatu behar, alegia: instituzio autonomikoek lan eta babes sozialari buruzko gaietan legeak egiteko gaitasunik ez dutela. Hau da euskal sindikalismoaren eskuhartze sozioekonomikoa antolatu ahal izateko oinarrizko kontua.

(50) Ondorioz, euskal gizartearen eguneroko arazoei erantzuna emateko gutxieneko gaitasunik izango lukeen berezko industri, enplegu- edota gizarte-politikarik ez dagoela azpimarratu behar dugu.

▶ [Euskal Herriaren ekonomiaren ahulezia, politika ekonomiko autonomikoa garatzeko euskal instituzioak aski ahalmenik ez izatearen ondoriozko hutsegite estrukturalengatik gertatzen da]

3.3. TESTUINGURU SINDIKALA

3.3.1. Hego Euskal Herria

(51) Orohar, langileriarengan eragina duten koordenada politiko eta ekonomikoetara (4.1. atala) egokitu gabe dirau euskal sindikalismoak. Lan-erreformak enpresarien boterea areagotu egin du, ekinbide sindikalak zituen zailtasunak areagotuta. Negoziazio Kolektiboak, enpresarien jarreren mesedetan ahulezia sindikala sakontzen den parametroetan geldirik darrai. Krisialdi ekonomikoaren eta langileriaren desantolamenduaren eraginek ez dute bilatu, mugimendu sindikalaren aldetik, ez biderik ez erantzun egokirik. Horrela, belaunaldi berriak geroz eta urrutiago daude sindikalismotik.

(52) Azken urteotan sindikalismoak erabateko aldakuntzak jasan ditu, gure sindikatuaren ordezkaritzak gora egin duelako eta ELA eta LABen artean, ekinbide sindikaleko elementu estrategiko zenbaitek bat egiten dutelako. Bi gertakari hauei esker, sindikalismo abertzalea gauza izan da eta izango da ekimen sindikalean aitzindari agertu eta nazioa eraikitzeko aukerak euskal gizartean bultzatzeko.

(53) Estatu espainolean CCOO eta UGT elkar hurbiltzearekin batera gertatu diren ELA eta LABen arteko harreman hauen ondorioz, euskal lurraldeetan Estatuaren sukurtsalismo sindikalaren aldeko jarrerak hartu ditu CCOO sindikatuak. Honek guztiak, baterako akordio edota ekinbideak hartzea eragozten du, sindikatuen arteko harremanak tenkatzen dituen bitartean.

(54) UGTren apustua nabarmena izan da: espainolismorik eskuindarrena eta Estatuko Gobernuaren eta patronalaren politika ekonomikoenganako morrontzazko jarreren tartekoa, nazio-eraikuntzaren aldeko ekinbide sindikaletik bere burua baztertuta.

(55) Jarrera horietan eta galtzen ari diren ordezkaritza kontutan izanik, espero dezakegu ELA eta LABen ekinbide sindikalaren atzetik CCOO eta UGT etorriko direla. Ekinbide sindikaleko osotasunezko gaietako akordioak geroz eta zailtasun handiagoekin lortzen ari dira eta erakunde horien dinamika sindikalek (ikusi, bestela, 95eko negoziazio kolektiboa) euskal gunea desagertu nahi dute, gune espainola indartzeko helburuz.

(56) Erakunde sindikal hauek ezezik beste batzuek (ESK-CUIS, CGT eta besteak) Ezker Abertzalearen iritziz, Euskal Langileriaren Mugimenduak bizi duen egoera konplexu honetan geroz eta jokamolde testimonialagoa dute. Behin ere baino garrantzi handiagoa dauka gaurregun osotasunezko, antolatutako eta etengabeko erantzuna emateak, euskal langileriarengan neoliberalismoak eta zentralismo espainolak sartzen dituzten aldakin ideologiko eta sozioekonomikoei aurre egiteko.

(57) Badira, bestetik, sindikalismoaren bidez politika laboral, ekonomiko eta sozialean funtsezko aldakuntzarik inola ere sortu nahi ez duten erakunde sindikalak, langile profesionalizatu edo funtzionario jendeak osatuak, ekinbide sindikala lan-esparrura mugatzen dutenak. Batzuetan, klase-sindikatuen ahuleziaren ondorioz sortzen diren honelako sindikatuak, azkenean, politika sindikal garbietan euskal langileriaren mugimendua are eta zailago bihurtzen dituzten elementu gorporatiboak ohi dira.

(58) Errealitate sindikalak dituen elementurik adierazgarrienak ikusirik, ekin-

▶ [Krisialdi ekonomikoaren eta langileriaren desantolamenduaren eraginek ez dute bilatu, mugimendu sindikalaren aldetik, ez biderik ez erantzun egokirik. Horrela, belaunaldi berriak geroz eta urrutiago daude sindikalismotik]

bide sindikaleko helburuak garatzearen aldeko sindikatuarteko harreman-politika darama LABek. Euskal Nazioaren Eraikuntzaren testuinguruan, gizartea aldatzearen alde egin dugun apustuak, garatu ahal izango ditugun sindikatuarteko harremanak zehazten ditu. Esandako helburuak lortzeko lagungarri gerta daitezkeen neurrian estutuko dira sindikatuen arteko harremanak.

(59) Hegoaldeko enpresariei dagokienean, salbuespen bakanen batean izan ezik, euskal proiektu nazionala eratzearen alde gure Herriak daraman borrokatik aparte daudela esan behar dugu. Esparru ekonomiko eta soziolaboral espainolean egokitu izanak, Lan-Harremanetarako Euskal Gunea eta Euskal Gune Sozioekonomikoaren eraketaren kontra daramatza enpresariak, zuzen edo zeharka.

(60) Era berean, euskal enpresariak jasaten duen itsukeriari arreta berezia eskainiko diogu. Etekina epe laburrean lortzean eta lan-indarra kostutzat hartzean oinarritutako aukeraketa ekonomikoa da enpresari hauen jarrera-ren bereizgarria. Neurri txikiko estrategiari eusten diote, Estatu espainolare-kiko lehentasunezko harremanak hobetsiz, euskal gizartean eta produkzio-ehunean gertatzen ari diren aldakuntza estrukturalak ikusi nahi izan gabe. Hitz batez, Hego Euskal Herriaren etorkizun sozial, politiko eta ekonomiko-arekin konpromezurik duen PATRONALIK EZ DAGO GAURREGUN.

3.3.2. Ipar Euskal Herria

3.3.2.1. Gogoeta orokor batzuk

(61) Estatu frantsesean Ipar Euskal Herriak ordezkatzen duenak (Errepubli-kako 544.000 km2-etatik, 3.000; 59 milioi lagunetatik, 250.000) Herrialde honen egiturazio sozialean zuzeneko eragina dauka. Baina datu hauek ez dute ematen arazoaren egiazko neurriaren berri, alor ekonomiko eta juridi-koko erreferentziak erantsi behar zaizkielako, ezinbestez.

(62) Frantses klase zuzentzaile eta Iparraldeko burges handi gehientsuenen artean dagoen aliantza, sektore guztietan kanpo aldetik gordinki uztarpetu-riko egitura ekonomikoaren sortzaile izan da. Morrontza hau areagotuta dago Estatuaren egituraketa zentralizatuaren ondorioz. Deszentralizazio-gunerik agertzen duten eskualdeak —Akitania eta Atlantiar Pirinioak— Iparraldez kanpo daude.

(63) Gaurrarte gelditu ezineko prozesuan, Ipar Euskal Herriko biztanleriaren gehientsua bildu da itsas aldera. 1851 urtean kostaldeko biztanleria guztira-ko populazioaren 1/4 zen bitartean, une honetan herena baino gehiago bizi da itsasaldean. Biztanleriaren banakuntza irregular honekin batera, migra-zio-jario irregularra dator.

(64) Ipar Euskal Herriko biztanleria etengabe ugalduz etorri da, 1975etik 1990era arte jaiotza baino heriotza gehiago gertatu den arren. Korronte migratzaileen eraginez gertatu da hau, izan ere, garai horretan 179.000 lagun etorri diren bitartean, emigranteak 160.000 izan dira, gazteak gehien-tsuak: 20 urtetik beherako biztanleria guztirako kopuruaren %23ra murriztua dago. Datu hauek gorabehera, joerari goazkiola, esan liteke azken bost urte honetan zaharrek gizartean duten karga arintzen ari dela eta, bien bitartean, Herriaren etorkizunaz interesa duten gazteen eragina gorantz doala, pareka-turik.

▶ [politika darama LABek. Euskal Nazioaren Eraikuntzaren testuinguruan, gizartea aldatzearen alde egin dugun apustuak, garatu ahal izango ditugun sindikatuarteko harremanak zehazten ditu]

(65) Ipar Euskal Herrian industri enpresa krisiak jota dago (Dassault, Turbomeca) edo irizpide antisindikalez dihardu (Sony), baina enpleguaren gehientsua zerbitzu sektoreko enpresa txiki eta ertainean dago bilduta, neurriz kanpoko hipermerkatuez josia. Hau guztiagatik langile gehientsuen bereizgarriak dira enplegu prekarioa, soldata apala eta aitortu gabeko lana.

(66) Enplegua prekario izateak ekinbide sindikala oztopatu egiten du, berez. Sindikatu abertzale baten sorrera bi faktorek eragozten dute, funtsez: Negoziazio Kolektiboaren egitura zeharo zentralizatua izatea eta ekinbide sindikala aurrera eramateko unean sindikatua "ordezkagarriago" behar izatea.

(67) Erabaki bat edo komenio bat aplikatzeko garaian, Frantziako jurisprudentziaren esanetan, testu hori aplikatuko den markoaren arabera nabaritzen da sindikatu batek daukan ordezkaritza. Modu honetan, beste enpresetako lantegi edo filial ez diren Iparraldeko enpresetan bakarrik aitor lekioke euskal sindikatu bati enpresa-komenioa negoziatzeko ahalmena. Honi beste zerbait erantsiko diogu: hauteskunde sindikaletan, sindikatu "ordezkagarriek" soilik aurkez ditzakete hautagaiak lehen bueltan. Beraz, lan-harremanen eredu horretan euskal sindikatu abertzale batek nekez har dezake tokirik.

3.3.2.2. Sindikatuak Ipar Euskal Herrian

(68) Iparraldeko mugimendu sindikala ezagutzera txangoa eginez, hurrengo lau sindikatu estatal frantsesak ikusiko ditugu:

(69) a) CGT (Confedération Géneral du Travail) Ideologia marxistako sindikatu hau 1895ean sortu zen, historikoki Frantziako Alderdi Komunistaren ildo politikotik. "Euskal kulturaren berarizko problematikari" buruzko eztabaidan parte hartu arren, euskal erreibindikazioak eta errealitatea ezezagutzen ditu.

(70) b) CFTC (Confedération Française des Travailleurs Chrétiens). 1919 urtean jaiotako erakunde honek Eliza Katolikoaren dotrinan dauka oinarria eta, euskal erreibindikazio kulturalen aurrean, aurrekoak baino sentiberatasun handiagoa agertzen du.

(71) c) CGT-FO (Force Ouvrière). CGTtik gutxiengo bat apartatu zenean (1947) sortu zen sindikatu honek, ideologia antikomunistekoa eta ituna sinatzeko prest beti, euskal problematika nazionalaren aurrean inongo sentsibilitaterik ez du erakusten.

(72) d) CFDT (Confedération Française Democratique du Travail). 1964an sortu zen, CFTCren Sindikatuaren ondoren, bertan militanteen %70ek erabaki baitzuten sindikatu haren izaera konfesionala ez onartzea. Euskal problematikarenganako sentiberatasunik handiena erakutsi duen sindikatua da eta bertan militante abertzale ugari daude afiliatuak, hauek euskal errealitatera begiratzeari uko egiten dioten militanteekin batera bizi direla. Bereziki UGTren bitartez mugaz gaineko harremanak gauzatzearen aldekoa da, oso.

(73) Inoiz edo behineko erlazio edo harremanez kanpo, aipatu berri ditugun lau sindikatu hauek Hegoaldeko sindikalismoarekin izan dituzten harremanen bereizgarria, euskal izaera nazionalari buruzko edozein aipamen baztertzea izan da.

(74) Testuinguru honetan eta Europako mugalde batzuetan Erregioarteko

▶ [Azken bost urte honetan zaharrek gizartean duten karga arintzen ari dela eta, bien bitartean, Herriaren etorkizunaz interesa duten gazteen eragina gorantz doala]

Kontseilu Sindikal (EKS = CSI) izenekoen sorrera apoiatzen zuelarik, Europako Sindikatuen Konfederazioaren ekimenez (bertan daude sindikatu denak, CGT izan ezik) 1987 urtean muga franko-espainolaren markoan antzeko esperientzia bat egitea nahi izan zen, Euskal Herria zatikatuta.

(75) Ekimenak lortutako arrakasta eskasa izan arren, sindikalisten arteko topaketen emaitza da "Mendebaldeko Pirinioak-Ardatz Atlantiarra" izenekoaren sorrera, bertan Akitaniako CFDT, CFTC eta FO eta Baskongatuetako, Nafarroako eta Aragoako CCOO eta UGTk parte hartu zutelarik. ELAk CSIn parte hartzeko gonbitea jaso zuen arren, Euskal Herria banatuta daukan mugaz bi aldeetako sindikatu espainol eta frantsesen maniobra franko-espainol honetan ez du esku hartu nahi izan.

3.3.2.3. Abertzaleen agerpena ekinbide sindikalean

(76) Militante abertzaleen agerpenak alor sindikalean, batetik bestera alde handiak agertzen ditu eta problematikoa da.

(77) Azken urte hauetan Euskal Herriko Langileen Elkarteak (EHLE) izen duen eskarmentuak zailtasun horren berri zehatza ematen digu. Problematika sozialarekin konpromezua hartutako EMA, EB, Patxa Oldartzen eta antzekoetako militante abertzaleak biltzen zituen elkarte hau 1990 urtean sortu zen, "Maiatzaren Lehena" kolektiboan oinarrituta. Sorreraz geroztik, Ipar Euskal Herriko langileen problematikari buruzko eztabaidarako gune izan da EHLE. Bost urtez eztabidak, hitzaldiak, ekintzak antolatu izan ditu, erreferente egokiena Korsikako Langileen Sindikatua hartuta, erakunde honek epe laburrean eragin handia lortua baitzuen hango gizartean. EHLEri, berriz, helburu hori gauzatzea ezinezkoa gertatu zaio eta, 1994 urtearen amaieran, bere burua desegitea erabaki zuen.

(78) Nekazaritza eta abeltzantzan, berriz, mugimendu abertzalearen ekinbide sindikalak, alor askotan ereduzkoa den dinamika jarri du praktikan. Euskal Laborarien Batasuna (ELB) sindikatuak bere ekinbideari urrezko koroa ipini dio, aurtengo urtarrileko hauteskundeetan egundoko arrakasta lortu duenean. 1989ko emaitzekin gonbaratuz, %6a igo dute, sektoreko ordezkaritzaren %47,10 lortu eta lehen indar sindikal bihurtu, Estatu frantsesean hegemonikoa den FNSEArekin parean.

(79) Nekazaritza-abelzantza eta industri sektoreen arteko desmaila, ikusten den bezala, izugarria da. Iparraldeko langileen eskakizun nazional eta sozialei erantzuna emango liokeen industria eta zerbitzuetako erakunde sindikal abertzalea sortzeko ezintasunak, gure iritziz, Ipar Euskal Herriko mugimendu abertzaleak ekinbide sindikalean eman beharreko urratsei buruzko eztabaidari ekin beharko lioke.

3.4. EUSKAL LANGILERIA: ORAINALDIA ETA GEROALDIA

3.4.1. Alderdi orokorrak

(80) Euskal langileriarengan eragina duten faktoreak, nazioarte mailan sistema kapitalistak izan dezakeen bilakaerari lotuta daude, berez. Goien esan den bezala, badira aldakuntzarako bi elementu nagusi: bilakaera teknologikoa eta nazioarte mailako aldakuntza politiko-ekonomikoak.

(81) Kapital-lana aurkamenduaren erlazioetan eta ezaugarrietan, parametro garrantzizkoetan erabateko eragina dauka teknologiaren bilakaerak. Produkzio-gaitasuna handitzea, enpresen tamaina, laneskuaren koalifikazioaren igoera... langileriaren (eta, ondorioz, klase-aurkamenduaren) baitan sakoneko aldakuntzak sortzen ari dira. Sei-zazpigarren eta hamarkadetako (eta 80. urteetako aldi luze bateko) industrialdiko zuzeneko eskulana bestelakotu egiten ari da, enpresetako langilerian aldakuntza funtsezkoak sortaraziz.

(82) Maila politiko-ekonomikoko nazioarteko egoeraren ondotik, aski azaldua dugun mundializazioa eta eraso ideologiko neoliberala etorri zaizkigu, mundu zabaleko (eta, bereziki, Euskal Herriko) langileriarengan sekulako eraginak izaki.

(83) Testuinguru politiko-ekonomikoak dituen ondorioek eta horren eledunek gizartearengan pizten dituzten bonbardaketa ideologikoak kutsatuta dago langile mugimendua. Mundualizazioaren (gizarte-desmailaketak, pobrezia, langabezia, e.a.) eta Nazioarteko Ordenu Berriaren (Golkoko Gerra, Balkanetakoa, Rwanda, etab.) eraginei erantzuteko, sistemak praktikan jarri behar duen langile mugimenduaren alienatze politiko-ideologiko horretako funtsezko lanabesak komunikabideak eta hezkuntza sistema dira.

(84) Korronte neoliberal honek, sistemaren injustiziaren aurka langileriak ematen duen erantzunari kaltegarri zaizkion baloreak jaurtitzen ditu. Lehiakortasuna eta bazterketa bultzatzen den bitartean, elkartasuna eskatzen da. Miserian edo segurantziarik ezean bizi diren milaka langileen zoritxarra ekarri duten lehiakortasuna eta merkatua goretsi egiten dira. Natur baliabideak suntsitu eta ekologiari eraso egiten zaion bitartean, "modernotasuna", teknologiaren bilakaera eta antzekoak aldarrikatzen dira. Gazteriaren eta langileriaren erantzuna hausten duten norberekeria, lehiakortasun eta intsolidaritatez jardutera behartzeko, mito sozialak (exekutiboak, enpresariak, e.a.) sortzen dira. Gertakari historikoak eta balore aurrerakoiak manipulatzen dira, utopiak kriminalizatzen dira, lanean dabilen gazteria indibidualismoan entzerratzeko eta, era berean, ezartzen diguten "demokrazia" politiko-ekonomikoa sinesgarria dela sinestarazteko. Honek guztiak, langileriaren klase-kontzientzia eta erantzuteko gaitasuna heldu eta areagotu egin du.

(85) Testuinguru honetan, langileriaren osakera abiada bizian aldatuz etorri da. Zatiketa prozesua jasan du, erantzuteko gaitasuna murriztu diona: langabetuak geroz eta gehiago dira, prekarietatea ugalduz doa, lan-merkatuko "apartheid" jasaten du oraindik emakumeak, jubiliatuen eskubideak urritu

egiten dira, gazteek "morrontza moderno" gisako lan-baldintzetan jardutera daude behartuak, e.a. Zatiketa hauen ondorioz, kasurik hoberenean, erantzunen estankotasuna sortarazi da, intsolidaritateari ateak zabalduz eta injustizia sortzen duen gorputz politiko-ekonomikoaren kontrako osotasunezko ekinbidea oztopatuz.

(86) Honekin batera, sistemaren ekinbide ekonomiko eta politiko-arauemailearen indarrez, produkzio-bitarteak dituzten langileen proletarizazioa azkartu dela nabarmendu behar dugu: baserritarrek, autonomoek, dendariek, e.a., sistema kapitalistaren oraingo egoeran langileriaren segmentu bat osatzen dute.

(87) Teknologiaren bilakaera eta desarroilismo kapitalistak, naturaren kontrako erasoen eta langileen segurantziaren lepotik, orainarte berarizko kabineteek bakarrik zeramatzaten sailetan, ekinbide sindikalari alorrak zabaltzen dizkio (borroka ekologikoa, energiaren aurreko planteamenduak, laneko segurtasuna...). Hau da, fenomeno berri hauentzako erantzunik ez du oraindik langileriak.

(88) Sindikalismoa ez da gai izan kapitalismoak ezartzen dizkigun koordenada hauei erantzunik emateko. Noragabe honetan, erreferente politiko-ekonomikoen krisiak eta bide alternatiboen ahuleziak izan dute eragina. Nazioarteko sozialdemokraziaren betekizuna funtsezkoa izan da sindikalismoaren ahulezia eta susperraldi honetan. Herrialde gehienetan, proiektu sasiaurrerakoiaren alde jardunez, langileriaren eta sindikalismoaren erantzuna indargabetu du sozialdemokraziak, ideologikoki "desarmatuak" utzi arte, korronte noeliberalak maila guztietan kokatu diren bitartean.

(89) Sindikalismoaren ahulezia edo noraezarekin batera, mundializazio eta neoliberalismoaren eragin politiko, ekonomiko eta ideologikoen bilakaera azkarrak, belaunaldi berriek sindikalismoan ez sinestea ekarri du. Gazteria eta sistemako sektorerik zigortuenak sindikalismotik urrundu egin dira, honek ez baitu egungo fase historikoari egokitutako estrategiarik eskaintzen. Behin ere ez dira izan orain bezainbeste baldintza potentzial langileriaren erantzuna entzunarazteko (langabetuak, desmailak, diskriminazioak, prekarietatea, e.a.) eta, era berean, sekula ez du erakutsi sindikalismoak orain bezain erantzun-ahalmen eta eragin sozio-politiko urria, langileriari dagozkion sailetan.

▶ [Sindikalismoa ez da gai izan kapitalismoak ezartzen dizkigun koordenada hauei erantzunik emateko. Noragabe honetan, erreferente politiko-ekonomikoen krisiak eta bide alternatiboen ahuleziak izan dute eragina.]

3.4.2. Hego Euskal Herria

(90) Maila orokorrean aurkeztutako gogoeta guztiak, Euskal Langileriaren bilakaerari dagokionean aplika daitezke. Industriaren birmoldaketak, kapital-lana harremanen aldakuntzak eta honen ondorioek, eraso ideologiko neoliberalak, izan dute berebiziko eragina euskal langilerian. Nazio-borrokak erabat bideratutako erantzun-maila desberdinak eman dituen arren, esandako gogoeta orokor hauek biziki eraginda dago euskal langileria.

(91) Estatuaren menpekotasunaren ondorio izaki, hein handi batez, industiaren suntsiketak gure Herriaren egitura ekonomikoa biziki aldatu du eta, honen ondorioz, euskal langileriaren osakerak eta ezaugarriek ere nozitu dute prozesua.

(92) Produkzio-sektoreen bilakaerak garbi asko agertzen du goien esandakoa:

- Industri sektorea
- Lehen sektorea
- Zerbitzu sektorea

(93) Euskal langileriaren zatiketak, ekinbide sindikal eta sozio-politikoa errealitate honi egokituta eramatera behartzen du sindikalismoa. Errealitatea honela azaltzen da gaurregun Hego Euskal Herrian:

- Langile finkoak
- Behin-behineko langileak
- Langabetuak (gazteak, emakumeak...)
- Jubilatuak
- Autonomoak
- Ekonomia soziala

(94) Euskal sindikalismoak —LABek izan ezik— ekinbide sindikal ideologigabetua eraman du, garatzen ari ziren aldakin politiko-ekonomikoetatik kanpo. Honela bada, trantsizio politikoaren hasieraz geroztik CCOO-UGT eta ELAk eraman duten ekinbide sindikala kapitalaren joeren mesedetakoak izan dira, langileriaren erantzuteko ahalmenean atzerapen ideologiko ikaragarria sortarazita.

(95) Lehenago esandako joeren ondorioz zatikatuta zegoen langileri errealitate hori, antolakuntza eta eskuhartze mailan, integratzeko gauza ez da izan sindikalismoa. Langabetuen, gazteen eta abarren erreibindikazioak, bazterketa sozial eta prekarietatearen kontrako borrokak ez dute salakuntzazko diskurtsotik aurrerako ekimenik erakutsi eta, horrela, sindikalismoaren funtzionaltasun eta sinesgarritasuna berpiztuko lukeen ekinbide sindikaleko fronterik ez da antolatu.

(96) Euskal Langileen Mugimenduaren eskuhartzeari emandako erantzun sozio-politikotik, horrelako korronte eta aldakinentzat eustorma izan da LAB, nolabait; egoera aproposagoan geundelako geure eskuhartze teoriko-praktikoa Hego Euskal Herriko testuinguru politiko eta ekonomikora eta, era berean, langileriak bizi duen egoerara egokitzeko.

(97) Produkzio sektorean LABek izan duen garapena ez da langileriaren beste segmentuetan bultzatu beharko genukeen ekinbide sindikalarekin bat etorri. Hau hasi ginen baloratzen aurreko Kongresuan baina, oraingo honetan, maila guztietako zehaztapen teoriko-praktikoa izan behar du.

(98) Euskal langileri sektoreen erantzun eta erreibindikazio-mailak, osotasunean txertaturik eta izaera eraldatzailez, bideratzeko dugun gaitasunaren araberakoa izango da gure Sindikatuaren etorkizuna. Helburu honekin, ekinbide sindikaleko fronte guztien erreibindikaziorako lanabesak, borroka eta mobilizazio-metodoak berpiztea erabakiorra izango da. Ordezkaritzak gora egin duen arren, baliteke egungo korronteak LAB bere ekinbide sindikalean antzutzea. Erronka, beraz, gain-gainean daukagu.

▶ [Euskal langileri sektoreen erantzun eta erreibindikazio-mailak, osotasunean txertaturik eta izaera eraldatzailez, bideratzeko dugun gaitasunaren araberakoa izango da gure Sindikatuaren etorkizuna]

EBAZPENAK

HEGO EUSKAL HERRIKO TESTUINGURU POLITIKOA

LEHEN EBAZPENA.- *Euskal gizartearen erreibindikazio politiko, ekonomiko eta sozialei erantzuna emateko lanabes diren aldetik, Estatutuak eta Amejoramenduak porrot egin dute. Era berean, nazionalismo erregionalistaren estrategiaren ondorioz, estatutualdi politiko hau ez da gai izan euskal herritar guztientzat OINARRIZKO LURZORU DEMOKRATIKOA jartzeko. Eskubide demokratikoak ukatuak daude oraindik eta Gobernu Zentralaren aginduetarako gestioa, gure Herriaren antolakuntza politiko, ekonomiko eta soziala eta demokraziazko jarduera eragozten duten oztopo instituzionalek galerazita dago. Hau da, Euskal Herriaren Subirautzarik ez dago eta Estatu espainolaren jokaera agintzaile eta menderatzaileak baldintzatuta dago hemengo jarduera demokratikoa.*

Hego Euskal Herria eta Estatu espainolaren arteko beste AKORDIO POLITIKO bat eratu beharra dago. Euskal herritarren erabakia galarazita duten hipotekak suntsitzean oinarria izango duen AKORDIO horrek, dinamikoki eta euskal gizarteak adierazitako borondatearen arabera, bestelako marko juridiko berria antolatuko du. Hau da, sorrera prozesua baino gehiago, Euskal Herriaren subirautza eta eskubide demokratikoak aitortuta, herriaren iritziaren arabera, independentzi aukera egiazko ahalmen politikoaz jantziko duen Estatuarekiko harremanaldia dinamikoki sor dadin nahi dugu.

BIGARREN EBAZPENA.- *Ezker Abertzaleko osakide den heinean, Euskal Nazioa Eraikitzearen aldeko konpromezua berrindartzen du LABek, Euskal Herria politikoki, ekonomikoki eta sozialki gara dadin baldintzak sortzen lagunduko duelarik. XXI. MENDEAREN ATARIAN ETA NAZIOARTE MAILAN, EUSKADI NAZIO DEMOKRATIKOTZAT kokatzen lagunduko diguten espektatiba sozialak eta ekimenak bultzatu behar ditu LABek fronte guztietan (politiko-instituzionalean, ekonomikoan, sozio-laboralean, euskara edota intsumisio alorrean, e.a.).*

Justiziaz eta elkartasunez, Euskal Nazioaren Eraikuntzaren eragile nagusia langileria eta indar sozialek izan behar dute eta, honek daraman guztia bereganatu behar du gure Sindikatuak, teoria eta koherentziazko praktikan.

HEGO EUSKAL HERRIKO TESTUINGURU SINDIKALA

LEHEN EBAZPENA.- *LABen lehentasunezko helburua ELArekin dauzkan harreman sindikalak*

sakontzea izango da, bi erakundeen artean orainarte hartutako akordioen ezaugarri izan diren gogoeta eta ekinbide sindikaleko koordenadek bere horretan irauten duten neurrian. Lan-Harremanetarako Euskal Gunea eta Euskal Gune Sozioekonomikoaren garapena, alde ekonomiko eta sozialetik Nazioaren Eraikuntza edukinez jazteari dagokionean, funtsezko erronka dugu euskal langile guztiok helburu positiboa ikusten laguntzen gaituelako.

BIGARREN EBAZPENA.- Ipar Euskal Herrian sindikatua antolatzeko beharra dagoela onartzen du LABek. Helburu honekin, eztabaida eragiteari funtsezkoa deritzogu, bertako langileriak estrategia egokia bidera dezan, Euskal Herriko lurralde honetan maila politiko eta sindikalean dagoen errealitatea eta testuinguru berezia kontutan izanik.

HIRUGARREN EBAZPENA.- CCOO erakunderantz ekinbide sindikala zabaltzeko ahaleginak egingo ditu LABek, erakunde estatal horrek euskal errealitate nazionala onartzen duen eta, ondorioz, Madrilko zuzendaritzaren aginduz, sasi-elkartasunezko kontzeptuetatik eta ekinbide sozioekonomiko eta laboraleko joera zentralista eta harmonizatzaileetatik urruntzen den neurrian. Joera horiek, euskal naziotasunaren ukatzaile eta espainolismo intolerantearen eramale direlako.

LAUGARREN EBAZPENA.- Zuzendaritza Nazional berriak, Ezker Sindikaleko beste sektore batzuengana hurbildu beharko du, Ezker Abertzalearen esparruko ekinbide sindikal eta soziopolitikoko lanabes bakarra den heinean, LAB indartu eta berarekin bat egin dezaten. Eraldatzen jarraitu behar dugun errealitatean esku hartu ahal izateko, indarrak eta eraginkortasuna metatzeari begira, prozesu horri egundoko garrantzia ematen diogu.

EUSKAL LANGILERIA

LEHEN EBAZPENA.- LABek ekinbide sindikala egokitu behar du, langileriaren osakera heterogenoari eta kapital-lan enfrentamenduan eragina duten aldakin berriei erantzuna eman ahal izateko. Aurreko Kongresuan emaniko lehen urratsei (Gazteak, Langabetuak, Emakumeak, e.a.) jarraiera eman eta LABen ekinbide sindikal eta soziopolitikoan integratu behar dira. Horretarako, lan-area berriak eratu eta egitura konfederatuetan txertatu behar dira.
Sindikatuak daukan izaera eraldatzaileak, sozialki zigortuenak izan diren sektoreengan ekinbide sindikala lehentasunez garatzera eraman behar gaitu, erakundearen eskuhartzean. Sistemak sortarazten duen errealitate sozialetik kanpo, enplegua duten sektore egonkorretan oinarritutako ekinbide sindikalak, LABen ezaugarri eta helburuekin talka egingo luke, aurrez aurre.

BIGARREN EBAZPENA.- LABen ezaugarri soziopolitikoak dira geroz eta indar handiago duten nortasun-adierazleak, sindikalismoaren baitan. Sistema kapitalistaren bilakaerak eta honengan eragina duten aldakin berriek, ekinbide sindikalean barrena norabide horretan joatea ezinbesteko bihurtzen dute. Kontrako jokaerak, antzutu eta, beraz, eragile sozial den aldetik, erakundea desagertzea eskatuko luke.
LABek bere ezaugarri soziopolitikoak indartu behar ditu ekinbide sindikal osoan, erreibindikazio politiko hutsetara (autodeterminazioa, presoak, intsumisioa, e.a.) ez murriztearren. Eskuhartze sozio-politikoak eredu politiko-ekonomiko bati eman behar dio erantzuna eta, era berean, Euskal Nazioaren Eraikuntzara zuzendu behar da.